

Adalékok a nganaszan nyelv ismeretéhez

I. Bevezetés

1968 őszén két hónapos tanulmányutat tettem a Szovjetunióban. Leningrádi tartózkodásom során október 8-tól november 20-ig alkalmam volt följegyzéseket készíteni a nganaszan nyelvből Alekszej Molkovics Turdagin főiskolai hallgató segítségével. Nyelvmesterem 1950-ben született Uszty-Avamban, nganaszan anyanyelvű. Oroszul jól beszél, de némi nganaszan akcentussal. A Herzen Pedagógiai Főiskola matematika szakos hallgatója.

Turdagin a Tajmír-félszigeten nevelkedett, Leningrádba csak 1968 augusztusában érkezett. Szívesen volt segítségemre följegyzéseim készítése során, amiért hálás vagyok neki. Mivel azonban tanulmányai nagy mértékben lekötötték, csak viszonylag kevés időt tudott szakítani számomra. Összesen 18 alkalommal dolgoztunk együtt, egy-egy foglalkozás kb. 2 óra hosszáig tartott. Az adatok följegyzése úgy történt, hogy az elhangzott nganaszan szót, kifejezést cirill betűkkel lejegyeztem s azután megmutattam neki. Ha véleményünk eltért, a szót többször megismételtetem. A foglalkozáson lejegyzett anyagot legközelebb újra visszakérdeztem ellenőrzés céljából, végül pedig elutazásom előtt az összegyűlt anyagot kevés kivétellel magnetofonba mondattam vele.

Munkámban akadályozott az a körülmény, hogy előzetesen nem készítettem fel nganaszan nyelvi tanulmányokra, mert nem számítottam arra, hogy ilyen kedvező alkalom adódik számomra. Szerencsére azért velem volt TERESCSENKO nyelvtani vázлата a Jazyki narodov SZSZSZR című sorozatból, s az átsegített a nagyobb nehézségeken. Mivel tudomásom szerint Terescsenkónak gazdag nyelvtani följegyzései és szövegei vannak, célszerűnek láttam a szókincs gyűjtésére összpontosítani figyelmemet. Kisebb mennyiségben azonban nyelvtani paradigmákat és szövegeket is följegyeztem.

II. Nyelvtani följegyzések

A. Hangtan

Hangtani megjegyzéseim nagyon rövidek és több tekintetben nyitva hagyják a problémákat.

A hangsúllyal kapcsolatban a következő észrevételeim vannak. 1. Folyamatos beszédben az utolsó előtti szótág kevés kivételtől eltekintve hangsúlyos, ami annyit jelent, hogy két szótagos szavakban az első, három szótagosakban a második szótagra esik a hangsúly. Négy szótagos vagy annál hosszabb szavakban az utolsó előtti szótág mellékhangsúlyt kap, míg a főhangsúly az első szótagon van. 2. Az önállóan kiejtett szavak viselkedése annyiban tér el a

főntebb leírt szabálytól, hogy a két szótagos szavakban a nyomaték a legtöbbször egyenlően oszlik meg a két szótag között. Ez utóbbi szabály alól azonban számos kivétel van. 3. Mind a folyamatos beszédre, mind az önállóan ejtett szavakra vonatkozik az, hogy a hosszú magánhangzók és diftongusok általában magukra vonják a hangsúlyt.

Az egyszerűség kedvéért a hangsúlyt csak akkor jelölöm, ha a főnti három szabálytól eltér. A 2. pont alóli kivételek egy része abból adódik a szójegyzékben, hogy a szót összefüggő szövegből emeltem ki. Ez a körülmény sokszor észrevehető abból, hogy a szó — a szövegösszefüggés miatt — ragozva van. A kivételek egy másik része — s ez az 1. pontra is vonatkozik — olyan szavakban jelentkezik, amelyekben *i*, *u*, *ü* áll szemben valamely hangzósabb vokálissal. Ilyenkor az önálló szavakban is sokszor az első szótagra esik a hangsúly, pl. *émti* 'ez', *bátu* 'horog', *hármü* 'keleti szél'. Három szótagos szavaknál, ha a szabályosan hangsúlyos második szótagban *i*, *u*, *ü* van, a hangsúly áttolódhat az első szótagra: *mériü* 'gyorsan', *nánsüdi* 'felállni', *sáñürsa* 'nézni' stb.

A hangsúlyozással összefüggő probléma az is, hogy a hangsúlyos magánhangzó megnyúlik. Ha a szabályosan hangsúlyos szótag magánhangzója hosszú, akkor nem mindig lehet eldönteni, hogy hosszú magánhangzó van-e a szóban, vagy pedig csak a hangsúly hatására történt nyúlás.

A magánhangzókról a következőket jegyzem meg:

1. Az *a*, úgy látszik, az *a* variánsa. Mint főntebb láttuk, *i*, *u*, *ü*-vel szemben gyakran magára vonja a hangsúlyt. Lehet hosszú is: *đüntä* 'süket'.
2. Az *u* gyakran váltakozik *ü*-vel: *đuka* ~ *đuka* 'darab' *đuka* 'elveszíteni' (negatív alak) ~ *đühüta* 'ha elveszted' stb.
3. Az *o*-t sokszor igen nehéz megkülönböztetni az *a* labializált variánsától, amely labiális vagy palatoveláris hangok mellett szokott jelentkezni, pl. *ňsmu* 'nyúl', *kálsü'a* 'féreg' stb.
4. Meggyőződésem, hogy a nganaszanban sokkal kevesebb diftongus van, mint eddig hittük. Sokszor a lágy mássalhangzó és a rákövetkező hosszú vagy éppen rövid magánhangzó között fellépő nem fonematikus siklóhangot tüntetik föl diftonguselemnek, pl. *lőše* 'orosz', Terescsenkónál *lyoše*, *ňsmu* 'nyúl', Ter. *nyomy*. Mászor egy-egy hosszú magánhangzó jelentkezik diftongus formájában, sokszor illeszkedve a szó egyéb magánhangzóihoz, pl. *ā*: *bonğüüatu*, *horütüa*, *tešitüa*.

Az *ou* diftongus több esetben a hangsúlyos (hosszú) *a* variánsa lehet. A *-ra* Px sing. 2. hangsúlyosan *-rou*-nak hangzik. A *ňtada* 'megtalálni' ige *ňtouda* alakban is előfordul.

Az *uo* viszont az *ö* (vagy hangsúlyos *o* ?) variánsa: *bantö* ~ *bantuö* 'gyökér' stb. Megerősít eme felfogásomban az, hogy tölem teljesen függetlenül, velem egy időben КОРТЕЛОВ tomszki nyelvész [Вопросы языка и литературы II, 6—10 (Tomszk 1969)] a nganaszan földrajzi neveket vizsgálva ilyen szavakat jegyzett föl: *kyod'a*, *ko: d'a* 'горный хребет' (8), *буо, бо:* 'течение' (8), *h'yopa, h'o: pa* 'кумжа'.

Terescsenko *ua* diftongusai (pl. *χualä* 'камень', *χуáйму* 'меховая обувь') inkább megelőző labioveláris mássalhangzó + *a* kapcsolatának értékelendő. Ha diftongust jelölnék, többször ellentétbe kerülnék azzal a szabállyal, amely

kimondja, hogy a kettős magánhangzók hangsúlyosak, pl. *h_oalida* 'bemártani', *h_oatúpsa* 'fejsze'.

A mássalhangzókról mindössze ennyit jegyeznek meg:

1. A szóbelseji gégezárhantot nem hallottam sok olyan szóban, ahol a korábbi — egymásnak egyébként többször ellentmondó — adatok szerint elő kellene fordulnia. 2. A *h'*, *h_o*, *g*, *k*, *m* stb. hangok bejelölése nyilván meglepetést kelt. Számomra megnyugtató, hogy a fentebb idézett Koptelov szintén ilyesféle jelölést alkalmaz, vö. *χ^oa* 'дереву' (9), *χ^oalá* 'камень' (9), *ó'ago* 'вид куропатки' (7).

A *b* — *b*, *g* — *g*, *k* — *k*, *m* — *m*, *r* — *r*, (*h_o* — *h*?) ellentét csak a (ə) előtt látszik disztinktívnek. Az *e* előtt minden mássalhangzó lágy, *i* és *ü* előtt a *t*, *d*, *δ*, *n* lehet kemény is, lágy is, a többi mássalhangzó általában lágy. A mássalhangzók lágyságát csak a *d*, *n*, *t*, *s*, *l* esetében jelölöm mindig. A többinél csak a (ə) előtt teszem ki a lágyság jelét.

A *h'*, *m* stb. elkerülésére Terescsenko nyomán írhatnék *hā*-, *mā*- stb.-t is, de én a *h'*, *m* után ugyanolyan *a*-t hallottam, mint *h*, *m* stb. után, s a korábbi följegyzések is *a*-t, vagy még gyakrabban *ea*-t, *ia*-t tartalmaznak. Ha ennek ellenére is *ā*-t írnék, akkor viszont azt kellene mondanom, hogy *d*, *n*, *t*, *l*, *s* után neutralizálódik az *a* — *ā* ellentét.

3. A *č* mindig lágy, a *l* variánsa.

Az egyes szavak után szögletes zárójelben adom meg a szónak azt az alakját, ahogyan az adatot Leningrádban adatközlőm jóváhagyásával lejegyeztem. A csak zárójelben meglevő adat nincs meg magnetofonszalagon.

B. A l a k t a n

Névszóragozás

1. abszolút ragozás

1. *tā* 'rénszarvas'

	Sing.	Du.	Plur.
nom.	<i>tā</i>	<i>tāgəj</i>	<i>ta'</i>
acc.	<i>tā</i>		<i>ta'</i>
gen.	<i>tā</i>		<i>ta'</i>
dat.	<i>tāda</i>		<i>tāti'</i>
loc.	<i>tātəni</i>		<i>tātini</i>
abl.	<i>tāgətə</i>		<i>tāgita</i>
prol.	<i>tāmənəi</i>		<i>tá'mənəi</i>

2. *ma'* 'csum'

	Sing.	Du.	Plur.
nom.	<i>ma'</i>	<i>makəj</i>	<i>máδə'</i>
acc.	<i>ma'</i>		<i>máδə'</i>
gen.	<i>maδə</i>		<i>máδu'</i>
dat.	<i>matə</i>		<i>matí'</i>
loc.	?		<i>matini</i>
abl.	<i>makətə</i>		<i>makita</i>
prol.	<i>ma'mənəi</i>		<i>maδu'mənəi</i>

3. *báhi* 'vadrén'

	Sing.	Du.	Plur.
nom.	<i>báhi</i>	<i>báhiğaj</i>	<i>bábi'</i>
acc.	<i>bábi</i>		<i>bábi'</i>
gen.	<i>bábi</i>		<i>bábi'</i>
dat.	<i>bábiða</i>		<i>bábiti'</i>
loc.	<i>babitəni</i>		<i>babitini</i>
abl.	<i>bahigətə</i>		<i>bahigitə</i>
prol.	<i>babiməni</i>		<i>babi mənı</i>

4. *ηη* 'száj'

	Sing.	Du.	Plur.
nom.	<i>ηη</i>	<i>ηηkəj</i>	<i>ηηə'</i>
acc.	<i>ηη</i>		<i>ηηə'</i>
gen.	<i>ηηə</i>		<i>ηηə'</i> [<i>ηηηı'</i>]
dat.	<i>ηantə</i>		<i>ηanti'</i>
loc.	<i>ηantəni</i>		<i>ηantini</i>
abl.	<i>ηηkətə</i>		<i>ηηkıtə</i>
prol.	<i>ηaməni</i>		<i>ηηηı' mənı</i>

5. *kümā* 'kés'

	Sing.	Du.	Plur.
nom.	<i>kümā</i>	<i>kümāğaj</i>	<i>kümā'</i>
acc.	<i>kümā</i>		<i>kümā'</i>
gen.	<i>kümā</i>		<i>kümā'</i>
dat.	<i>kümāntə</i>		<i>kümānti'</i>
loc.	<i>kümāntəni</i>		<i>kümāntini</i>
abl.	<i>kümāğətə</i>		<i>kümāğıtə</i>
prol.	<i>kümāməni</i>		<i>kümāı' mənı</i>

6. *bikā* 'folyó'

	Sing.	Du.	Plur.
nom.	<i>bikā</i>	<i>bikāğaj</i>	<i>bikā'</i>
acc.	<i>bigəj</i>		<i>bikā'</i>
gen.	<i>bigəj</i>		<i>bikā'</i>
dat.	<i>bigəjða</i>		<i>bikāti'</i>
loc.	<i>bigəjtəni</i>		<i>bikāntini</i>
abl.	<i>bigəjğətə</i>		<i>bikāğıtə</i>
prol.	<i>bigəjməni</i>		<i>bikāı' mənı</i>

2. possessiv ragozás, egy birtok

nom.

	Sing.	Du.	Plur.
<i>tāmə</i>	<i>tāmi</i>	<i>tāmu'</i>	
<i>tāərə</i>	<i>tāri</i>	<i>tāru'</i>	
<i>tādu</i>	<i>tādi</i>	<i>tāduη</i>	

<i>kümāmə</i>	<i>kümā 'kés'</i>	<i>kümāmu'</i>
<i>kümārə</i>	<i>kümāmi</i>	<i>kümāru'</i>
<i>kümādu</i>	<i>kümāri</i>	<i>kümāduŋ</i>
	<i>kümādi</i>	
	<i>ma' 'csum'</i>	
<i>mamə</i>		
<i>marə</i>		
<i>matu</i>		
	acc.	
<i>tāmə</i>	<i>tāmi</i>	<i>tāmu'</i>
<i>tāmtə</i>	<i>tāmti</i>	<i>tāmtu'</i>
<i>tāmtu</i>	<i>tāmti</i>	<i>tāmtuŋ</i>
	gen.	
<i>tānə</i>	<i>tāni</i>	<i>tānu'</i>
<i>tātə</i>	<i>tāti</i>	<i>tātu'</i>
<i>tātu</i>	<i>tāti</i>	<i>tātuŋ</i>
	dat.	
<i>tātənə</i>	<i>tātəni</i>	<i>tātənu'</i>
<i>tātəndə</i>	<i>tātəndi</i>	<i>tātəndu'</i>
<i>tātəndu</i>	<i>tātəndi</i>	<i>tātənduŋ</i>
	loc.	
<i>tātənunə</i>	<i>tātənini [-nuni]</i>	<i>tātənunu'</i>
<i>tātənuntə</i>	<i>tātənunti</i>	<i>tātənuntu'</i>
<i>tātənuntu</i>	<i>tātənunti</i>	<i>tātənuntuŋ</i>
	abl.	
<i>tāgətənə</i>	<i>tāgətəni</i>	<i>tāgətənu'</i>
<i>tāgətətə</i>	<i>tāgətəti</i>	<i>tāgətətu'</i>
<i>tāgətətu</i>	<i>tāgətəti</i>	<i>tāgətətuŋ</i>
	prol.	
<i>tāmənunə</i>	<i>tāmənuni</i>	<i>tāmənuni [-nunu']</i>
<i>tāmənuntə</i>	<i>tāmənunti</i>	<i>tāmənuntu'</i>
<i>tāmənuntu</i>	<i>tāmənunti</i>	<i>tāmənuntuŋ</i>
	két birtok	
	nom. acc.	
<i>tāgəjnə</i>	<i>tāgəjni</i>	<i>tāgəjnu'</i>
<i>tāgəjtə</i>	<i>tāgəjti</i>	<i>tāgəjtu'</i>
<i>tāgəjtü</i>	<i>tāgəjti</i>	<i>tāgəjtüŋ</i>
	gen.	
<i>tāgəjnə</i>	<i>tāgəjni</i>	<i>tāgəjnu'</i>
<i>tāgəjtə</i>	<i>tāgəjti</i>	<i>tāgəjtü'</i>
<i>tāgəjtü</i>	<i>tāgəjti</i>	<i>tāgəjtüŋ</i>

dat.

tāgəjnə na
stb.tāgəjni na
stb.tāgəjnu' na
stb.

több birtok

nom., acc., gen.

tānə
tāŋə
tālutāni
tāŋi
tālitānu'
tāŋu'
tāluŋ

dat.

tātina
tātita [tātinda]
tātitu [tātütü, tātündü]tātini
tātiti [tātindi]
tātiti [tātindi]tātinu' [tātünü']
tātitu' [tātütü', tātündü']
tātinduŋ [tātündüŋ]

loc.

tātinina
tātininta
tātinintu [tātününtü]tātinini
tātininti
tātinintitātininu' [tātününü']
tātinintu' [tātününtü']
tātinintuŋ [tātününtüŋ]

abl.

tāgitina
tāgitita
tāgititu [tāgütütü]tāgitini
tāgititi
tāgitititāgitinu' [tāgütünü']
tāgititu' [tāgütütü']
tāgitituŋ [tāgütütüŋ]

prol.

- ta'məniə
[ta'məniəntə]
[ta'məniəntu]ta'məni
ta'məniənti
ta'məniəntita'mənu
ta'mənuəntu'
ta'mənuəntuŋ

3. praedestinatív ragozás

nom.

tā dəmə
tā dərə
tā dətutā dəmi
tā dəri
tā dətitā dəmu'
tā dəru'
tā dətuŋ

acc.

bahi dəmə
bahi dəmtə
bahi dəmtubahi dəmi
bahi dəmti
bahi dəmtibahi dəmu'
bahi dəmtu'
bahi dəmtuŋ

dat.

süar 'barát'

süartəmə
süartətə
süartətusüartəni
süartəti
süartətisüartənu'
süartətu'
süartətuŋ

Igeragozás

1. alanyi ragozás
az 'élni' ige ragozása
jelen idő

<i>nilitim</i>	<i>nilitimi</i>	<i>nilitimi'</i>
<i>nilitin</i>	<i>nilitiri</i>	<i>nilitiri'</i>
<i>niliti</i>	<i>nilitigaj</i>	<i>niliti'</i>

a 'beszélni' ige ragozása

<i>bötum</i>	<i>bötumi</i>	<i>bötumu'</i>
<i>bötun</i>	<i>böturi</i>	<i>böturu'</i>
<i>bötu</i>	<i>bötugaj</i>	<i>bötu'</i>

múlt idő

<i>nilidem</i>	<i>nilidemi</i>	<i>nilidemi'</i>
<i>niliden</i>	<i>nilideri</i>	<i>nilideri'</i>
<i>nilide</i>	<i>nilidegaj</i>	<i>nilide'</i>
<i>bōdom</i>	<i>bōdōmi</i>	<i>bōdōmu'</i>
<i>bōdon</i>	<i>bōdōri</i>	<i>bōdōru'</i>
<i>bōdo</i>	<i>bōdōgaj</i>	<i>bōdo'</i>

jövő idő

<i>nilisidam</i>	<i>nilisitami</i>	<i>nilisitami'</i>
<i>nilisidən</i>	<i>nilisitari</i>	<i>nilisitari'</i>
<i>nilisiti</i>	<i>nilisitagaj</i>	<i>nilisida'</i>

felszólító mód

<i>nili'</i>	<i>niligumi</i>	<i>niligumi'</i>
<i>nilinə</i>	<i>nilinəri</i>	<i>nilinəri'</i> [-nəri']
	<i>nilinəgaj</i>	<i>nilinə'</i>

2. tárgyias ragozás
az 'ismerni' ige ragozása
a. egy tárgy

jelen idő

<i>tenintima</i>	<i>tenintimi</i>	<i>tenintimi'</i>
<i>tenintira</i>	<i>tenintiri</i>	<i>tenintiri'</i>
<i>tenintiti</i>	<i>tenintiti</i> [-titi, tidi]	<i>tenintidiŋ</i>

múlt idő

<i>tenidema</i>	<i>tenidemi</i>	<i>tenidemi'</i>
<i>tenidera</i>	<i>tenideri</i>	<i>tenideri'</i>
<i>tenidedi</i>	<i>tenidedi</i>	<i>tenidediŋ</i>

jövő idő

<i>tenisitama</i>	<i>tenisitami</i>	<i>tenisitami'</i>
<i>tenisitarə</i>	<i>tenisitari</i>	<i>tenisitari'</i>
<i>tenisitəda</i> [-di]	<i>tenisitədi</i>	<i>tenisitədiŋ</i>

felszólító mód

tenida
tenidaði

teniniri
teninaði

teniniri'
teninaðin

b. két tárgy

jelen idő

tenintikajna
enintikajta
tenintikajti (?)

tenintikajni
tenintikajti
tenintikajti

tenintikajni'
tenintikajti'
tenintikajtun

múlt idő

[tenidegajna]
tenidegajta
tenidegajtu [-ti]

tenidegajni
tenidegajti
tenidegajti

tenidegajni'
tenidegajtu'
tenidegajtun [-ðin]

jövő idő

tenisitagajna
tenisitagajta
tenisitagajti

tenisitagajni
tenisitagajti
tenisitagajti

tenisitagajni'
tenisitagajti'
tenisitagajtun

felszólító mód

tenigajna [teninagajta]
teninagajti

teninagajti
teninagajti

teninagajti' [-tu']
teninagajtun [-tun]

c. több tárgy

jelen idő

tenintina
tenintita
tenintiti

tenintini
tenintiti
tenintiti [-ði]

tenintinu'
tenintitu'
tenintitun

múlt idő

tenidijna
tenidijta
tenidijta [-ti]

tenidijni
tenidijti
tenidijti

tenidijni'
tenidijti'
tenidijtin

jövő idő

tenisitina
tenisitita
tenisititi

tenisitini
tenisititi
tenisititi

tenisitinu'
tenisititi'
tenisititin

felszólító mód

tenina ~ tenigajna
teninajti

teniniti
teniniti

teninitu'
teninitin

3. visszaható ragozás
a 'felmászni' ige ragozása

jelen idő

<i>tamtüsütüna</i>	<i>tamtüsütüni</i>	<i>tamtüsütünü'</i>
<i>tamtüsüdüŋ</i>	<i>tamtüsüdüti ~ tamtüsüdüti</i>	<i>tamtüsüdütü'</i>
<i>tamtüsüdü' ~ tamtüsüdüda</i>	<i>tamtüsüdüti ~ tamtüsüdüti</i>	<i>tamtüsüdütüŋ</i>

múlt idő

<i>tamtüdüna</i>	<i>tamtüdüni</i>	<i>tamtüdünü'</i>
<i>tamtüdüŋ [-düŋ]</i>	<i>tamtüdüti</i>	<i>tamtüdütü'</i>
<i>tamtüdü'a</i>	<i>tamtüdüti</i>	<i>tamtüdü'a'</i>

felszólító mód

<i>tamtüdeŋ [-deŋ]</i>	<i>tamtüŋandi</i>	<i>tamtüŋandu'</i>
<i>tamtüŋajda</i>	<i>tamtüŋajntu</i>	<i>tamtüŋajntuŋ [-tüŋ]</i>

4. egyéb igemódok és alakok
buzdító mód

a 'bemenni' ige ragozása

<i>tigalkudam</i>	<i>tigalkumi</i>	<i>tigalkumi'</i>
<i>tigala'</i>	<i>tigalŋari</i>	<i>tigalŋari'</i>
<i>tigalŋa</i>	<i>tigalŋaj</i>	<i>tigalŋa'</i>

valószínűségi mód
a 'dolgozni' ige ragozása

<i>ŋajbatóragum [-bou-]</i>	<i>ŋajbatórakumi [-bou-]</i>	<i>ŋajbatórakumu' [-bou-]</i>
<i>ŋajbatóraguŋ [-bou-]</i>	<i>ŋajbatórakuri [-bou-]</i>	<i>ŋajbatórakuru' [-bou-]</i>
<i>ŋajbatóra<u>ku</u> [-bou-]</i>	<i>ŋajbatóra<u>ku</u>di [-bou-]</i>	<i>ŋajbatóragu' [-bou-]</i>

feltételes mód

<i>ŋajbah.aðam [-bou-]</i>	<i>ŋajbah.aðami [-bou-]</i>	<i>ŋajbah.aðamu' [-bou-]</i>
<i>ŋajbah.aðəŋ [-bou-]</i>	<i>ŋajbah.aðəri [-bou-]</i>	<i>ŋajbah.aðəru' [-bou-]</i>
<i>ŋajbah.aða [-bou-]</i>	<i>ŋajbah.aðədi [-bou-]</i>	<i>ŋajbah.aða' [-bou-]</i>

tagadó ige (alanyi ragozás)

<i>ŋintiŋ</i>	<i>ŋintimi</i>	<i>ŋintimi'</i>
<i>ŋintiŋ</i>	<i>ŋintəri</i>	<i>ŋintəri'</i>
<i>ŋinti</i>	<i>ŋintigaj</i>	<i>ŋinti'</i>

feltételes gerundium
a 'jönni' ige ragozása

<i>tujhüna</i>	<i>tujhüni [tü-]</i>	<i>tujhünü' [tü-]</i>
<i>tujhüta [tü-]</i>	<i>tujhüti. [tü-]</i>	<i>tujhütü' [tü-]</i>
<i>tujhütü [tü-]</i>	<i>tujhütü [tü-]</i>	<i>tujhütüŋ [tü-]</i>

a névszók igésítése

ná 'nganaszan'

nām	nāmi	nāmu'
nān	nāri	nāru'
nā	nāgəj	nā'

D. Példák a szóképzésre

túrku 'tó': túrka'á 'nagy tó' (озерице) — bikā 'folyó': bikāda 'folyócska' (речка), bikākū '(egészen keskeny) folyócska' — sē 'lyuk': sērbī'á 'nagy lyuk' (дырице), sēkū 'lyukacska' (дырочка), sēbalī'á [sēbatūā] 'lyukas' — ma' 'csum': makəru 'csumhoz hasonló' — bī' 'víz': bikālī ičo 'víztelen'.

Igenevek és deverbális névszók: hīlīā 'félénk', nīlīmī 'élet', tušoda 'aki jött, aki érkezett' (приехавший), kūndatō, 'alvó', nīlītā 'élő', tušudatada 'akinek jönni kell', būsūta 'akinek el kell mennie', tujmədumə'á 'aki még nem jött', būmātəmə'á 'aki még nem ment el'.

III. Szövegek

1.

dajkū

1. ŋu'əda matədatəni dajkū nēmīntī nīnīntī nanu nīlīde. 2. nīlīmīntīŋ bājməni tənda məuntəntuŋ kolī kəmūdūgətu', h,akīdīlī [-tīŋ] musīkandī'. 3. kuŋəgə nīlīmīntīŋ bājməni hōnalī'ə. 4. ŋu'əj čirimi dīrakuradīŋ kou'ə dŋagalītīŋ nanu. 5. ŋu'əda dalītəni dajkū h,ə kamasa čedīrītī na nənsu'ə. 6. tənda čedīrītī nanu mēsējedī ha, ŋanasə tājso [-suə]. 7. tənda ŋanasənəmtu nənəsupītī'ədī. 8. tənda ŋanasandətu hēdəmtu sēriptī'ə. 9. hēdəmtī sēriptīsī, laŋəkəsī, kəmatətu h,atənəmtu h,ə ŋanasənəmtu tīmīčīkī'ə. 10. imī'ēj kačājmkūmī! imī'ēj kačājmkūmī! kačājmkūmī! kačājmkūmī! 11. hošītəməntī bājməni kūrəgə banəidə. 12. laŋürmūntū bājməni damodu kūrəgə sīŋī'ə. 13. kuŋəgə hošītəməntī bājməni ha, ŋanasətu ŋolajtīnīntī malītīsī hojkiuda čīnda tagə kəptīmīdī'ə. 14. təndətu ŋu'əməni čedīrītī [-tī] hojka'. 15. čedīrītī bəbədətəni dajkū sējmiratīnīntī labītīsī nəndīsī kou'ə. 16. təndītī kəptīmīndītə dēdīkaku dajkū bütūtū ŋoadaməni [ŋo'əməni] tənərtīsī bī'ājda. 17. imī'ēj tējkalē' [-lou']! imī'ēj mənə barə' [-rou']! 18. təndītī lədzīsī tənəri', matətu dēdīkəŋkura hursūidə. 19. hursədī matətu, dajkəŋkura kōkī' [kou-, kuə-]. 20. nēmīntī nīnīntī da mūnuntu: kōbīnə čirimi dīrakumə soadīkəmə [suədūkūmə] (??). 21. kōūhəgəŋə dəŋkumu'ə. 22. bódürbətətu čirimi dīrakutī holaidə. 23. nīnīdī dūdürsə bódürbə kadaməni, ləŋēntī' sējmi' kačəmagətu'. 24. matətu tūda nēmīntī da mūnuntu: nīnīgəgūməj sējmi' labītītərgə' [-tīəŋ-]. 25. ŋadətu nīlīpsə ŋatənəntudə bódürbə kadaməni berkūtīsī hojkaidə. 26. ŋarka tu'ə [-ou']! ŋarka tu'ə [-ou']! 27. bódürbə labīmīdī'ə. 28. tənda kunsīdə dajkəŋku ŋatūmī'ə. 29. kunuŋ! kunuŋ! kunuŋ! 30. tənīsə bötündətu ŋantu kunsīdə čirimi dīrə' səhatu' [so-]. 31. tənda məuntəntuŋ dajkəŋku dŋəgəpturūsī išo [-uə].

A ravasz ember

1. Egy településen élt egy ravasz ember az anyjával és a fivérével.
2. Életük folyamán halat fogtak és jukolt készítettek ezen a földjükön.
3. Egy

idő múlva életük folyamán elszegényedtek. 4. (Csak) egy ikrából való zsírjuk maradt meg a jukol (a jukollal). 5. Egy napon a ravasz ember (egy) botot tartva a halszárító rúdhöz állt. 6. Ennél a halszárító rúdnál volt az általa csinált faember. 7. Ezt az embert (emberét) fölemelte. 8. Erre az emberre (emberére) ráadta a szukuját. 9. A szukujt ráadva, felkiáltva, az általa tartott bottal a faemberét ütni kezdte. 10. „Öreganyó versenyezzünk! Öreganyó versenyezzünk! Versenyezzünk, versenyezzünk!” 11. Amíg verte (verése folyamán) teljesen elfáradt. 12. Kiabálása alatt a hangja teljesen elveszett. 13. Egy idő múlva a verése folyamán a faembere a lábaival szaporán lépkedve futva a horizont mögött (mögé) eltűnt. 14. A nyomában futott a szárítórúd. 15. A ravasz ember (ott) maradt a szárítórúd helyén állva, a szemével pislogva. 16. Amikor ezek eltűntek, a szegény ravasz ember az elmentek nyomán (útján) üldözni indult. 17. „Öreganyó várjál! Öreganyó engem elhagyta! (?). Öreganyó, várj meg engem!” 18. Nem tudva utolérni őket, szegényke haza indult (fordult). 19. Haza érve szegény ravasz halni készült. 20. Az anyjához és a fivéréhez (így) szól: „Ha meghalok, az ikraszírt nekem tegyétek be (a sírba) (?).” 21. Egy idő múlva meghalt. 22. A sírjába az ikraszír betéttetett (?). 23. A fivére a sír körül jár (járva), (s íme) égő szemek látszanak. 24. Hazaérve az anyjának mondja. „A fivérecskémnek a szemei (úgy látszik) fénylenek. 25. Hogy a fivére él-e, ellenőrizni a sír körül kiabálva futni kezdett. 26. „Medve jött! Medve jött!” 27. A sír megnyílt. Annak a belsejéből megjelent a ravasz ember. 29. „Hol? Hol? Hol?” 30. Így beszélve, a szája belsejéből az ikraszírok peregni kezdtek. 31. Ezen a földjükön a szegény ravasz embernek az eszén túl kellett járni (a ravasz ember becsapni volt).

2.

tā [ŋəŋə] təmunŋku

1. kánkəgə təmunŋku ŋətə'a [-təu'a] tāna. 2. təmunŋku mununtu tāda. 3. tā! l'ŋkürəptajrəsa sanəkəkumi! 4. tə, sanəkəkumi! 5. mununtu tā. 6. sɨŋi nərədütɨŋi l'ŋkürütəŋəda? 7. „təŋə nərədɨ” — mununtu təmunŋku. 8. „tə, mənə l'ŋkürükinə, bəltə təməŋi təŋə təmunŋku 'ŋi' səŋürə!” 9. mununtu tā. 10. tā l'ŋkürə'. 11. kōtɨhəgəŋi təmunŋku hūle tāmtu. 12. „təŋə takə ɨcəŋ, ŋəmtūtə ŋəduɨ'.” 13. „tə”, tā mununtu. 14. „təŋə l'ŋkürüdi!” 15. təmunŋku l'ŋkürüdi. 16. kōtɨhəgəŋi tā hūle təmunŋkumtu. 17. dɨlsə dətɨməŋi hūrsɨ təmunŋkumtu tā kūrəgə banəidə. 18. bədiŋi hūr' katuki'a. 19. hūrsəjədi təmunŋkutu də ŋɨlə hūtotađə. 20. təndə təmunŋkumtu dənə nəltəmedɨ [nəltəmədi]. 21. təmunŋku tā kundi tūda kunditi tərə bərɨtəki'a. 22. təŋiə sədɨmɨnti kuntə tāmtu kodaatu. 23. tāmtu kotuda hōnekəđə hubəidə. 24. hubəda laŋgəki'a. 25. kurədi' damə'a' təjŋu', bəndə' ŋuŋuŋəndu' [ŋuŋu-], miŋsərənə alagaku ɨsə tā kodaəm. 26. bəndi' damədi' ŋuŋuntundə təmunŋku mununtu. 27. „tə, ŋəməkəŋuru', bəltə hōŋemtu ŋəŋə [ŋəŋə] dɨəmtu kōjgōrɨ', tɨmiŋə mənə kuntugəltəkɨnə, bəŋə'əm. 28. təmunŋku bütündə bəndə' ŋəməki'. 29. bəndə tāmtuŋ ŋəmsə ŋu'əđ damaku laŋgəki'a. 30. „təmunŋku ɨsə! ŋəmsurə!” 31. təmunŋku ŋəndi'a [ŋə-] bəŋgütətu [-tütə] kunsidə. 32. ŋənditɨndəti dədətu təjbəjərə dūbəri'. 33. „əmti ŋəmsurə”, təudɨ mununtu damaku. 34. təmunŋku sɨŋərərsi mununtu. 35. „mədənə əmə' damədəgümü' hujhədiŋə, miŋsərənə [-rənə] hotəpta' kontənə təgətənə. 36. təŋiə təmunŋku sənɨ kontagətətu hotəpturəidə. 37. bəltə.

A rénszarvas és az egér

1. Egyszer az egér találkozott a rénszarvassal. 2. Az egér mondja a rénszarvasnak. 3. „Rénszarvas! Játsszunk bújócskát!” (elbújva játszottunk). 4. „No, játszottunk!” 5. Mondja a rénszarvas. 6. „Ki fog elsőnek elbújni?” 7. „Te (fogsz) először” — mondja az egér. 8. „No, én elbújok, csak aztán te egér ne nézz!” 9. — mondja a rénszarvas. 10. A rénszarvas elbújt. 11. Egy idő múlva az egér keresni kezdte a rénszarvast. 12. „Te amott (orosz БОИ) vagy, a szarvaid látszanak.” 13. „No” — mondja a rénszarvas. 14. „Te rejtőzz el!” 15. Az egér elrejtőzött. 16. Egy idő múlva a rénszarvas keresni kezdte az egeret. 17. Egész napon át keresve az egeret, a rénszarvas nagyon (?) elfáradt. 18. Nem tudva keresni, legelni kezdett. 19. Az általa keresett egér (egere) a moh alá rejtőzött. 20. Ezt az egeret a mohhal elnyelte. 21. Az egér a rénszarvas belsejébe bemenve a belső részét tépni kezdte. 22. Így téve (így tévése alatt) a rénszarvast megölte. 23. Megölve a rénszarvast, a hátsórészén át kiugrott. 24. Kiugorva felkiáltott. 25. „Amilyen állatok (csak) vannak, mind gyülekezzenek; én magam, habár kicsi vagyok (kicsi lévén), a rénszarvast megöltem.” 26. Amikor minden állat (plur.) összegyűlt, az egér (azt) mondja: 27. „No, egyetek, csak a hátsórészét és az agyát hagyjátok meg, most aludni megyek, elfáradtam.” 28. Amikor az egér elment, mind enni kezdtek. 29. Megéve az egész rénszarvast, egy madárka felkiáltott: 30. „Egér-bátya! (Íme) a húsdod!” 31. Az egér kiment az ürege belsejéből. 32. Amikor kiment, odadozták neki a gyomrát. 33. „Íme a húsdod!” — mondta elrepülve a madárka. 34. Az egér elgondolkozva mondja: 35. „Miért hívtam ezeket az állatokat, engem magamat fosztottak meg az általam megölt rénszarvastól.” 36. Így az egér az általa megölt rénszarvas nélkül maradt. 37. Csak (ennyi volt).

3.

1. *ηadūññ tənə ñerənñ māğə?* 2. *ñerənñ šiti đika ηaduti.* 3. *đutininti [đu-] linta, šimbajko baba tajču.* 4. *linda đudiđernñ koubaku badatatu [bodatotu].* 5. *manaku' sūru ñlədə bada'a šiti.* 6. *ηatatu [η'atatu] magelčegəta alutaku [ol'u'taku].* 7. *kahj' ñəmu' [ño-] saro' šitja' iču'.* 8. *bənda linda saro isa kūra'.* 9. *bəntuda be hūaru, əmə kajda mokūtatađə [-kū'tə-] koubaku, ñlədə bə χūaru, koubaku hele kajda mokūtatađə.* 10. *ñakələ' mənə mađajsoma!* 11. *təndəmte ñinta đuka!* 12. *đühūta, mənə səmə kohásuta.* 13. *səmə mənə kəptimišida.*

1. Látsz-e te valamit elől? 2. Elöl két hegy látható. 3. Közöttük „lajda”, mocsaras, sík terület van. 4. A „lajda” kellős közepén egy virágocska nő. 5. Alighogy kinőtt a hó alól. 6. Még egészen gyengécske. 7. Körül fogoly- és nyúlnyomok vannak. 8. A nyomok (nyom levő) az egész „lajdá”-t befönték. 9. (Ha) felülről fúj a szél, a virágocska erre az oldalra hajlik, (ha) alulról fúj a szél, a virágocska a másik oldalra hajlik. 10. Vedd az én ajándékomat! 11. Ne veszítsd el őt! 12. Ha elveszíted, a szívem megszakad. 13. A szívem elpusztul.

IV. Szójegyzék

A szójegyzéket a következő betűrend szerint állítottam össze: ə, a, b, ʃ, d, đ, e, g, ġ, h, ħ, h_o, i, j, k, k, l, l, m, m, n, n, o, p, r, r, s, s, t, δ, t, č, u, ũ. Szó

elején azonban a magánhangzós kezdetű szavak megelőzik a mássalhangzós kezdetűeket. *b, g, h, h_o, k, m, r*, csak *a, ə* előtt fordul elő, ezért például a *ba*-val kezdődő szavak a *ba*- kezdetűek után, a *be*- kezdetűek előtt soroltattak be.

Igyekszem rámutatni a szójegyzékben arra, hogy az általam közölt adat előfordult-e már az eddigi kiadványokban. Minden eddigi adatot természetesen nem vehettem figyelembe. Megadom azonban a szó korábbi előfordulását a következő négy forrásból: 1. CASTRÉN, Wörterverzeichnis aus den samojedischen Sprachen (St. Petersburg 1855), 2. PROKOFJEV, Nganasanskij (tavgijskij) dialekt (JPNS. I, 53–74. — Moszkva—Leningrád 1937), 3. POPOV, Tavgijcy (Moszkva—Leningrád 1936), 4. Tereščenko, Nganasanskij jazyk (Jazyki narodov SSSR III, 438–457. — Moszkva 1966). Ha a szó megvan CASTRÉNNál, dóv közlöm, ha nincs, akkor TEREŠČENKÓTÓL, s csak ha mindkettőjüknél hiányzik, akkor folyamodom PROKOFJEVHEZ vagy POPOVHOZ. A megfelelő rövidítések C., Ter. Pr. és Pop.. A föltehetőleg új adatokat (*)-gal emelem ki. Utalok a szó esetleges nyenyec megfelelésére is. A hivatkozás vagy LEHTISALO „Juraksamojedisches Wörterbuchjára (L.) ,vagy TEREŠČENKO Nenecko-russkij slovarjára (Ter.) vonatkozik.

<i>šblədi</i>	olyan (C. ~ <i>amlaje</i>)
* <i>əigaku</i>	kicsi; l. <i>alagaku!</i> (~ nye. L. <i>ńōlōku</i>)
<i>əlūtaku</i> [<i>olū'taku</i>]	gyengécske, слабенький (? C. ~ <i>olga'a</i> 'sehr schlecht')
[<i>əmni</i>]	itt (Ter. 426. <i>эмны</i>)
<i>əmti</i>	ez (C. ~ <i>amanie</i> 'dieser da')
<i>ətətəi</i>	adós, tartozik, он должен (C. <i>atitandem</i>)
<i>aba'a</i>	anya, mama (Ter. 419 <i>аба</i>)
<i>alagaku</i>	kicsi; l. <i>əligaku!</i>
<i>ani'a</i>	nagy (C. <i>ani'e</i>)
<i>ida'a</i>	apa, papa (C. <i>ija</i>)
* <i>idi</i>	az anya idősebb fivére
<i>imidi</i>	nagyanya, бабушка (Ter. 428 <i>имиди</i>)
<i>iniaku</i> : <i>ninina i.</i>	a fivér felesége: - <i>nə?</i> Px sing. 1. (C. ~ <i>ini'a</i> 'altés Weib')
<i>iranka</i>	könnyű nyári szán (Pop. <i>irenka</i>)
* <i>iri</i>	nagyapa (~ nye. L. <i>jiři</i>)
<i>isa</i>	lenni (? ~ nye. L. <i>ñaes</i>)
<i>isi</i>	az apa idősebb fivére (C. <i>isi</i>)
* <i>ubaku</i> [- <i>bo-</i>]	fasz
* <i>unšüdə bini</i>	gyeplő
<i>bəbə</i>	hely (? C. <i>boba</i> 'Schlafstelle, Bett')
* <i>bəhədi</i>	keskeny, szűk (háló), узкая (сеть)
<i>bəjkə'a</i>	öregember (C. <i>bajká'a</i>)
* <i>bəjməni</i>	vminek a folyamán
* <i>bəli</i>	dal
<i>bəltə</i>	csak (C. <i>balta</i> , ? ~ nye. L. <i>walakada</i>)
* <i>bənə'am</i>	elfáradni: sing. 1. (C. <i>baná'am</i> , ? ~ nye. <i>jənā</i>)
* <i>bənədə</i>	feküdni (állat) (~ nye. Ter. <i>ва''ннась</i>)
* <i>bənərapti'di</i>	mosolyogni (~ nye. L. <i>wani'płō</i>)
<i>bəndi</i>	ki, az utcára (C. <i>bándin</i> , ~ nye. L. <i>pī-</i>)
<i>bəntini</i>	kinn, az utcán
<i>bənti'də</i>	kintről, az utcáról
<i>bəntimənu</i>	kinn, az utcán (el)

<i>bantu</i> [- <i>tu</i>]	gyökér (C. <i>bantu</i> , ~ nye. L. <i>wānū</i>)
* <i>bantuḍa</i>	felülről, сверху
* <i>bānālǝptīdī</i>	összelpapítani, сплющить
<i>bānda'</i>	mind: plur. (C. <i>bānsa</i>)
<i>bəŋgūtətu</i> [- <i>tūatu</i>]	lyuk: Px sing. 3.; 1. <i>bəŋgūtə!</i> (C. <i>bānka</i> , ~ nye. L. <i>wāŋk</i>)
* <i>bəraŋgə'</i>	magas hegy: plur.
<i>bərapta</i>	szélső; kisujj (C. <i>bāra'btā</i> , ~ nye. L. <i>wār</i>)
<i>bəriši</i> [- <i>ri'si</i>]	el-, leszakítani (~ nye. L. <i>warā</i>)
<i>bəritaki'ə</i>	tépni, marni kezdeni: sing. 3. (? C. <i>bara'ama</i> 'schaben')
<i>bəritəsi</i> [<i>bori'təsi</i>]	megnyúzni, lehántani
<i>bātu</i>	horog, kampó (C. <i>bātu</i> , <i>badu</i> , ~ nye. L. <i>wada</i>)
* <i>bətuḍoḍa'</i>	maradék: plur. (~ nye. Ter. <i>əma</i> 'лишний')
<i>bəturusəḍamə</i>	termelni?, nevelni?, вырастить: sing. 1. C. <i>bada'ama</i> , ~ nye. Ter. <i>vaděs</i>)
<i>bəḍatə</i>	főlösleges, излишний (C. <i>badatua</i> , ~ nye. L. <i>wać</i>)
<i>bəḍasa</i> [<i>bo-</i>]	(fel)nőni, вырасти
<i>bəḍa timitə</i>	kapocs, csat, „vasfog”
* <i>bəgiri</i>	pina
* <i>bəguta</i>	tenger
<i>bəhi</i>	vad rénszarvas (C. <i>bafi</i>)
<i>bəkə</i>	bőrkaparó, инструмент для скобления шкуры (C. <i>baká</i>)
* <i>bəkəḍa</i>	nyak (~ nye. L. <i>jik</i>)
[<i>bakunu</i>]	tokhal, оцетр (C. <i>bakunu</i> , ~ nye. L. <i>jehēna</i>)
<i>bəlatusa</i>	megharagudni (Pr. 70. <i>balatusa</i>)
[<i>baloka</i>]	száritott hal? „балок” (? = балык)
* <i>bənalasa</i>	kifeszíteni, kinyújtani (~ nye. L. <i>wēnać</i>)
<i>bənaləsa</i>	kinyújtózni, потягиваться
<i>bənaiḍa</i>	elfáradni: sing. 3.
* <i>bəŋkəḍə'ə</i>	meddő (~ nye. L. <i>wāŋkadī</i>)
<i>bərə'</i>	várni: imp. sing. 2. (Pr. 57. <i>varatasa</i>)
<i>bərəḍa</i>	várni
[<i>barbə</i>]	gazda, хозяин (C. <i>bārba</i> 'Fürst', ~ nye. L. <i>jerw</i>)
<i>bása</i>	vas; pénz (C. <i>bása</i> , ~ nye. L. <i>jěše</i>)
<i>bása'á</i>	üst
<i>bəsuda</i>	vadászni (C. <i>basú'tum</i>)
<i>bəsusi</i>	vadász
* <i>bātu</i>	nem aludni?, не спит?: <i>tuj bātu nási'raj'</i> 'a tűz alig ég', tkr.: „огонь не спит немножка” (? ~ nye. L. <i>wěs</i> 'hüten')
<i>bəḷəḍa</i>	lélegezni дышать (? C. <i>baitu</i> 'Seele')
<i>bərəḍa</i>	kinyitni (C. <i>bəari'ema</i>)
<i>bəriši</i>	nyílt, открытый
* <i>bátə</i>	sarok, пятка (?? ~ nye. L. <i>jě</i>)
<i>bə</i>	szél, ветер; szag, запах (C. <i>bie</i> , <i>bia</i>)
<i>bəgur</i>	háló, сеть (C. <i>bəgur</i>)
* <i>bəŋkal'im'i'ə</i>	elzsibbadni: sing. 3.
<i>bərəḍi</i>	elkerülni, elmellőzni (C. <i>bəari'em</i> , ~ nye. L. <i>wērā</i>)
<i>bəriḍi</i>	kibelezni, распороть живот (? C. <i>bəatuŋ</i> , ~ nye. L. <i>jěḍū</i>)
* <i>bərkiti'si</i>	kiabálni
* <i>bətaŋə</i>	lazacfajta, чир (? ~ nye. L. <i>witir'sa</i>)
<i>bētu'</i>	bél: plur. (C. <i>bəatuŋ</i> , ~ nye. L. <i>jěḍū</i>)

<i>bi'</i>	tíz (C. <i>bi'</i> , ~ nye. L. <i>jū'</i>)
<i>bí'ái'də</i>	elmenni, elindulni, ПОЙТИ: sing. 3. (C. <i>bí'am</i>)
<i>bigaj'neru</i>	forrás, tkr.: folyó eleje
<i>bikā</i>	folyó (C. <i>bigoi</i>)
<i>bikākū</i>	folyócska
<i>bintisi</i>	rozsomák (C. <i>bintisi</i> , ~ nye. L. <i>jinghēj</i>)
<i>binedūto [-du-]</i>	hajlékony (? C. <i>béne</i> 'Riemen')
<i>bidī'</i>	nyíl (C. <i>bidī'</i> , ?? ~ nye. L. <i>jōχōta</i> , E. <i>wēχuh̄ta</i>)
<i>bidimtitā</i>	tizedik
<i>bi'</i>	víz (C. <i>bé'</i> , ~ nye. L. <i>ji'</i>)
<i>bí'ə</i>	leves
<i>bīni</i>	kötél (Pr. 57. <i>vene</i> , ~ nye. L. <i>jinē</i>)
<i>būim̄tinda</i>	áradni, ПОДНЯТЬСЯ (ВОДА): sing. 3.
<i>bōda</i>	beszélni (C. <i>buatum</i> , ~ nye. L. <i>wāda</i>)
* <i>bohukə</i>	egy halfajta neve, nyelvmesterem a „сенёпка” szóval jelölte
<i>bon̄gūtā [-tiē]</i>	lyuk, üreg; I. <i>bon̄gūtōtu!</i>
<i>bopuda</i>	felborítani (C. <i>bo'btā'ama</i> 'ausgiessen', ~ nye. L. <i>wāptā</i>)
<i>bōdu</i>	beszéd
* <i>bodujtusa</i>	guggolni
* <i>bódūr'bá</i>	sír, МОГИЛА
<i>botjasa</i>	vinni, vezetni, вести (? C. <i>bada'ama</i> 'füttern, ernähren', ? ~ nye. L. <i>wātas'</i> 'führen')
<i>boutasa</i>	átkelni (folyón) (C. <i>boutandum</i>)
<i>būda</i>	menni (? C. <i>bua</i> 'Schritt')
<i>dāhūda [do-]</i>	utolérni, ДОГНАТЬ (C. <i>jobi'éma</i>)
<i>dāngaptusa</i>	megcsalni, becsapni (C. <i>jan̄pama</i>)
<i>dāngukjka</i>	hattyú (C. <i>jan̄kua</i>)
* <i>dājku</i>	ravasz
<i>dajhasa</i>	integetni, махать (C. <i>jaiŋa'ama</i>)
<i>dajhasa ŋotini</i>	kalimpálni, hintázni a lábával
<i>dáli</i>	nap, день (C. <i>jale</i> , ~ nye. L. <i>jālē</i>)
<i>dáli</i>	kovakő (C. <i>jāl'i</i>)
<i>dāmaku</i>	egy kis madárfajta (C. <i>jama'ku</i>)
<i>damadə</i>	vad, зверь (C. <i>jamāda</i> 'Bär')
<i>dāmodu</i>	hang, голос (? C. <i>jamūa</i> 'Kehle')
* <i>dansərisi</i>	hevíteni, izzítani
* <i>dāhəntəsa</i>	olvadni, таять (? ~ nye. L. <i>jūs</i>)
<i>dāhūrkūsa</i>	olvasztani
<i>dāngəmsu</i>	liszt (C. <i>jā</i> , ~ nye. L. <i>jā</i>)
<i>dāngujša</i>	távol van, nincs ott, ОТСУТСТВОВАТЬ (C. <i>jan̄ku</i> , ~ nye. L. <i>jan̄ku</i>)
* <i>dāngur</i>	tundra
* <i>dāŋhidī</i>	fényleni, csillogni
* <i>dāŋkədə</i>	áll, подбородок (~ nye. L. <i>nāŋū</i>)
<i>dāŋkumū'a</i>	meghalni: sing. 3.
<i>dārədisi</i>	fájni, болеть (C. <i>jaritim</i> , ? ~ nye. L. <i>jēs</i>)
<i>dārbəjka'a</i>	vastag (C. <i>jaragā</i>)
<i>dādatu</i>	neki (C. <i>jadikuŋ</i>)
<i>dē [diē]</i>	moha (C. <i>diē</i>)

- débakó* piros (C. *jabakúa*)
debumasí [-bim-] rúgni, пнуть (C. *jobatatuma 'tretien', ~ nye. L. jéc)*
dēdi születni (C. *jí'em*)
dej csum borítólapja, покрывка чума (C. *jae, jai, ~ nye. L. jēje*)
**dembitasí [-bi'tə-]* felöltözni (~ nye. L. *jēmbac'*)
**dēnsi* ár, цена
dēpsi szemöldök: plur. (C. *jēbsin*)
deptadasa elmesélni (Ter. 428. *ɔɔntaɔagamy*)
deptu liba (C. *japtu, ~ nye. L. jabtū*)
der vminek a közepére, в середину (C. *jer, ~ nye. L. jēr'*)
**derimisí* nekiütközni vminek
derusa nem tudni (C. *jaru'ama, ~ nye. L. jēxēra*)
desimə apa: Px sing. 1. (C. *jase, ~ nye. L. nisē*)
desirəkədi apját utánozni: sing. 3.
deðikaku szegény, бедный (? ~ nye. L. *jī*)
diə agy (C. *diə, ~ nye. L. ŋəwəj*)
dijkarša forogni (C. *jikátundum*)
[dijkaša] forogni (vmi étletlen)
**dika* hegy, gopa
dilədi fölemelni (C. *jil'i'ema, ~ nye. L. jilā*)
dilsitisi hallgatni, hallgatni vkire; engedelmeskedni (C. *jilsitindim, ? ~ nye. L. jincitē*)
dimi enyv (C. *jimi, ~ nye. L. jibē*)
dimiltəsi ragasztani
**dinaŋ* ránc
dini csomó, узел (C. *jini, ~ nye. L. jū*)
dir száz (C. *jir, ~ nye. L. jūr'*)
dirə' zsír: ? plur. (C. *jir, nye. L. jūr'*)
**dirba* dér, иней
dirhaku rénborjú (C. *jirfea*)
**ditar* sugár, лучи солнца
diða'a eltalálni, meglőni, ранить: sing. 3. (C. *jeda'ama, ~ nye. L. jadā*)
dō puskaapor; homok, порох, песок (? C. *já 'Mehl', ~ nye. L. jā*)
**dōda* penész
**dohədusa [dū-]* szétoldani, развязать
dókəgə csípés érzése? (C. *jokutm, ~ nye. L. jākā*)
domtasa verekedni (C. *jomtátm*)
dondālaku lassan (C. *jontagá, ~ nye. L. jānōc*)
donguj csapda, капкан (Pop. 40. *joŋŋuj, ~ nye. L. jaŋkū*)
dongutasa [-gu'tə-] léket vágni
dōŋkuj lék (C. *jonku, ~ nye. L. jāŋka*)
doptalükü vékony (C. *juobtalükü, ~ nye. L. jābta*)
dorəda sírni (C. *jorátum, ~ nye. L. jaré*)
doratada festeni
**dōdə'* izzó fadarab: plur. (? ~ nye. L. *jādēmbā 'heiss sein')*
dubəda [-bo-] dobni (C. *jubai'ema*)
dubarj'ə kidobni: plur. 3.

<i>dudi</i>	álmom, álmokkép (C. <i>juitetem</i> , ~ nye. L. <i>jüdi</i>)
<i>dugalitij</i>	száritott hal, юкола: Px plur. 3. (Pop. 99. <i>jukkala</i>)
<i>đúka'</i>	elveszíteni: neg. alak; 1. <i>đühüta!</i> (C. <i>jukú'am</i> , ? ~ nye. L. <i>jöc</i>)
<i>dukuda</i>	elveszni; eltévedni (~ nye. L. <i>juχō</i>)
<i>dukutasa</i>	vándorolni, kóborolni, блуждать
<i>đulsa</i>	egész (? C. <i>julse'ama</i>)
* <i>đumu</i>	hóesés (~ nye. L. <i>jōmse</i>)
<i>duragajka</i>	mély
<i>duradi</i>	mélység (C. <i>juragá</i> , ~ nye. L. <i>jör</i>)
* <i>durimi</i>	hír (~ nye. L. Kis. <i>jōlimes</i> 'sprechen')
<i>durimisi</i>	beszélni; megállapodni vmiben
<i>đurkapsa [-ko-]</i>	húzóháló, невод (C. <i>jurka'bsan</i> , ~ nye. L. <i>jörc</i>)
<i>đutā [-tia]</i>	közé (C. <i>juteá</i> 'Mitte')
<i>đutini</i>	között
<i>đütiti'pgujsi</i>	célozni
<i>đudipta</i>	középső
<i>đühüta</i>	elveszíteni: gerundium; 1. <i>đúka'</i> !
* <i>đujka : biða d.</i>	örvény, водоворот
* <i>đujkitasi [du-]</i>	csévélni, мотать
<i>đúka [duka]</i>	darab, кусок (C. <i>júka</i> 'Holzscheit')
<i>đüntā</i>	süket (C. <i>juntā</i>)
* <i>đüntja</i>	ló (~ nye. L. <i>juna</i>)
<i>đünditisi</i>	remegni, reszketni (C. <i>jundetendem</i>)
<i>[đurakagata]</i>	nyenyec : sing. abl. (C. <i>Jurá'ka</i>)
<i>đütü</i>	kéz (C. <i>jutü</i> , ~ nye. L. <i>ηuda</i>)
<i>đüdü basa</i>	gyűrű
<i>đüdürsa</i>	járni (C. <i>joturum</i>)
* <i>hájro</i>	tánc
* <i>háča</i>	szakadék овпаг
* <i>hajhürsa</i>	recsegni
* <i>ha</i>	rozsdá
<i>hábalā [há'b-]</i>	rozsdás
<i>hádir</i>	hurok (vadfogáshoz), силок
<i>[haj]</i>	a vége vminek (C. <i>feai</i>)
* <i>hákuša [há'k-]</i>	befűzni
* <i>hámadi</i>	lihegni
<i>han</i>	tenyér; arasz (C. <i>fean</i> , ~ nye. L. <i>pē'</i>)
<i>hanka</i>	fekete (C. <i>feanka</i>)
<i>hadā</i>	homlok (C. <i>feadā</i> , ? ~ nye. <i>pāejē</i>)
* <i>h_oa</i>	bot, pálcá; cső
* <i>h_oájhāda [-ho-]</i>	kipukkadni? eltörni?, лопнуть
* <i>h_oajka</i>	muksun (C. <i>fa'uka</i>)
<i>h_oájmu</i>	rénbőresizma, обувь, бакари (C. <i>faému</i> , ~ nye. L. <i>píwa</i>)
<i>h_oakidi'i</i>	száritott hal, юкола (Pop. 99. <i>faka</i> , ~ nye. L. <i>pāexē</i>)
<i>h_oala</i>	kő (C. <i>fāla</i> , ~ nye. L. <i>pāe</i>)
* <i>h_oándāhu</i>	(sűrű) erdő
<i>h_oánkuda</i>	lerészegedni (C. <i>fanká'am</i>)
<i>h_oánkurutó [-tuo]</i>	őrült, сумасшедший
<i>h_oánkutó [-tuo]</i>	részeg

<i>h₂arali</i>	(víz)hólyag, волдырь:, 1. <i>hórbu!</i> (C. <i>fár, far</i>)
* <i>h₂arütürsá</i>	kopogni, стучать
* <i>h₂atida</i>	bemártani (? ~ nye. L. <i>padĕrĕ</i>)
* <i>h₂atüda [-ti-]</i>	hántani, tisztítani (fát)
<i>h₂atüpsa</i>	(éles) fejsze
<i>he'</i>	szukuj (C. <i>fia'</i>)
<i>hejbihtigusi</i>	melegíteni (C. <i>feabemte'ama</i>)
<i>hekutā</i>	forró (C. <i>fekutea</i>)
<i>helina</i>	család: Px sing. 1.
* <i>helini</i>	néha
<i>helisisi</i>	segíteni (Pr. 57. <i>feledese</i>)
<i>helidisi</i>	hozzáadni, добавить (C. <i>fealedē'ama</i>)
*[<i>helata</i>]	egy halfajta, пелядь
<i>hēle</i>	másik; a fele vminek (C. <i>fealea halb, ~ nye. L. pēlē</i>)
<i>helida</i>	hasonló
<i>hendir</i>	sámándob (C. <i>feándir, ~ nye. L. pēncēr'</i>)
<i>hepti</i>	ajak (C. <i>feábten, ~ nye. L. pípti'</i>)
* <i>hepti'a</i>	fekete madárfajta, a melle fehér
* <i>heributā</i>	többször
* <i>hétadi [-to-]</i>	lóni (~ nye. L. <i>pās</i>)
* <i>hétada</i>	madár melle
* <i>hétalaptidi</i>	gurítani, КАТИТЬ
<i>hēda</i>	hermelin (C. <i>fieda, ~ nye. L. piĵe</i>)
<i>hediti</i>	menni (Ter. 427. <i>хезытысы</i>)
<i>hidi</i>	nevetni (C. <i>fisil'em, ~ nye. L. pišēnĕ</i>)
* <i>hikaga</i>	rémület
<i>hikaptigusi</i>	megijeszteni
[<i>hilti</i>]	bögöly (C. <i>filti, ~ nye. L. pilti</i>)
<i>hilitime</i>	morzsa, кроха; 1. <i>hūlaptigusi!</i> (C. <i>filimi'a</i>)
<i>hinda</i>	éjjel, ночью
<i>hin</i>	éjszaka (C. <i>fiŋ, ~ nye. L. pi</i>)
* <i>hinga'a</i>	párna, подушка
<i>hinh'i</i>	este, вечером
<i>hiragajk'a [-rog-]</i>	magas
<i>hirami'a [-rom-]</i>	csúcs, tető, вершина
<i>hiradu</i>	magasság (C. <i>fira 'hoch', ~ nye. L. pír-</i>)
<i>hiritasi</i>	főzni, olvasztani (zsírt), (~ nye. L. <i>piš</i>)
* <i>hiritirsi</i>	veszekedni, браниться
<i>hisi</i>	kinevetni
* <i>hiĵ'</i>	kopolyú: plur.
<i>hila</i>	veszélyes, félelmetes
<i>hiladətaja</i>	félteni (C. <i>filitima, ? ~ nye. L. pilti</i>)
<i>hilagali</i>	rettenthetetlen
<i>himsi</i>	megijedni (C. <i>fémé'am</i>)
<i>hō</i>	vmi mögötti hely, задь (C. <i>fua, ~ nye. L. pū-</i>)
<i>hoda'a</i>	ferde (C. <i>fajá</i>)
<i>hójka</i>	hal belseje, gyomra (C. <i>fóika</i>)
<i>hójkada</i>	comb, бедро (C. <i>foikadá 'Steiss', ? ~ nye. pūĵ</i>)
<i>hójkūda</i>	futni (C. <i>faikirim</i>)
<i>hójtasi</i>	vágni (fát) (~ nye. L. <i>pāĕĕ</i>)

<i>holaiḁa</i> [-la'i-]	tenni, helyezni? (Pr. 59. <i>fansa</i> , ? ~ nye. L. <i>pāené</i>)
<i>holel'ükü</i>	könnyű (C. <i>fáluḁ</i>)
* <i>homarsa</i>	recsegni? ropogni?, хрустеть
<i>homaru'</i> <i>nūngüti'</i>	szipogni, сопеть носом: plur. 3.
<i>homiti</i>	éles (C. <i>fomagá</i> , ~ nye. L. <i>pañē</i>)
* <i>honal'i'ə</i>	elszegényedni: plur. 3.
<i>hónsu</i>	ágy (C. <i>fánsu</i> 'Renntierhaut')
<i>hónu</i>	daganat, опухоль (C. <i>faiñu'am</i> 'aufschwellen', ~ nye. L. <i>pājer'</i>)
* <i>hoḁ</i>	hajfonat, kosa (? ~ nye. L. <i>pañkālē</i> 'flechten')
<i>hoḁemtu</i>	hátsó láb: sing. acc. + Px sing. 3.
<i>hoḁka</i>	lándzsa, копье: nyél, fogantyú, рукоятка (C. <i>fónka</i> , ~ nye. Ter. <i>pāng</i>)
* <i>hōptāda</i>	elkésni
* <i>hōr</i>	bika (~ nye. L. <i>χōra</i>)
<i>horəñiḁa</i>	baloldal (C. <i>fóra</i> 'Gesicht')
<i>hóraḁá</i>	levél, лист дерева (Ter. 419. <i>horəzei</i> , ? C. <i>forátum</i> 'weiden')
<i>hórbu</i>	hólyag, пузырь; 1. <i>hōarəli!</i> (C. <i>fār</i> , <i>far</i>)
* <i>hošitamənti</i>	ütni: igenév + Px sing. 3.
<i>hótadé'</i>	csillag: plur. (C. <i>fatajeá</i>)
<i>hoti</i>	epe (C. <i>fáte</i> , ~ nye. L. <i>padē</i>)
<i>hoto'</i>	arc: plur. (C. <i>fatúa</i> , ~ nye. L. <i>pājdi</i>)
* <i>hotōpta'ə</i>	vmi nélkül hagyni: plur. 3. (? ~ nye. L. <i>χādā</i>)
<i>hotōpturáḁa</i>	vmi nélkül maradni: sing. 3.
<i>hóḁətəsa</i>	írni; tanulni (C. <i>fadur'áma</i> , ~ nye. L. <i>pādā</i>)
<i>hóḁəpsa</i>	ceruza, toll
<i>hōḁaj</i>	zsák (C. <i>foadai</i> , ~ nye. L. <i>pād</i>)
* <i>hóḁərsi</i>	fürödni (~ nye. L. <i>padērc</i>)
<i>hóḁutó</i>	utolsó
<i>hóḁür</i>	levél, письмо (C. <i>fadur</i> , ~ nye. L. <i>pādar'</i>)
<i>hubəgəjsa</i>	kidugni, высунуть ?; kidugódni, высунуться
* <i>hubada</i>	kiugrani, выскочить
<i>hubatusa</i>	kiállni, kimeredni, торчать
<i>hujhādiñə</i>	hívni, позвать: sing. 1., többes tárgy (? C. <i>fuitéma</i>)
<i>hulədi</i>	(magához) hívni
<i>hūle</i>	keresni kezdeni: sing. 3., múlt idő
<i>hunsə</i>	más; idegen (C. <i>funsá</i>)
* <i>hurajku</i>	rakás, halom
<i>hursədi</i>	visszafordulni, visszatérni (C. <i>fursi'em</i> , ~ nye. L. <i>purdā</i>)
<i>hursədi'ə</i>	visszafordítani: sing. 3. ?
<i>hūrsi</i>	keresni (C. <i>fūrem</i> , ? ~ nye. L. <i>pūs</i>)
<i>húsi</i>	kérni, követelni, akarni [Ter. 424. <i>хусеми</i> 'мы звали (в гости)']
* <i>hutādejm̄tārə</i>	elkényeztetni: ? sing. 2. (? ~ nye. Ter. <i>noxomaltac̄s</i>)
<i>huturəsa</i>	befogni, zapряčь (C. <i>fúdar</i> 'Joch, Zugriemen', ~ nye. L. <i>pōḁer'</i>)
* <i>hudasusa</i>	rajkoskodni, шалить
<i>hūaga</i>	térd (C. <i>fuagai</i> , ~ nye. L. <i>pūli</i>)
<i>hū'ətəni</i>	év: sing. loc. (C. <i>fua</i> , ~ nye. L. <i>pō</i>)

* <i>hūəti'</i>	gyakran; mindig
<i>hūarsa</i>	fújni (C. <i>fuati'ema</i> , ~ nye. L. <i>pūc'</i>)
* <i>hūāđ [-dūə]</i>	csőr (? ~ nye. L. <i>puje</i>)
* <i>hūāđa</i>	szaglani, пахнуть
<i>hūəptigusi</i>	felapritani, szétmorzsolni?, крошить; 1. <i>hūime!</i>
<i>hūəptisi</i>	széttörni, разбить
* <i>hūnsərə</i>	régi (tárgy) (~ nye. L. <i>pūnsari</i>)
<i>hūnsərəni</i>	régen
* <i>hūtəđə</i>	törzs, туловище (? ~ nye. L. <i>pīđ</i>)
* <i>hūđara'</i>	hótorlasz: plur. (? ~ nye. L. <i>pōl'u</i>)
* <i>hūłaiđə</i>	bemászni: sing. 3.
* <i>hūłotađə</i>	elrejtőzni: sing. 3.
<i>kəhi</i>	fogoly, куропатка (C. <i>kəfe</i> , ? ~ nye. L. <i>ħabi</i> 'Penis')
<i>kəj</i>	oldal, бок, сторона (C. <i>kai</i> , ~ nye. L. <i>ħəew</i>)
<i>kəjkasa [ko-]</i>	támaszkodni; 1. <i>kəjkuda!</i>
<i>kəjníđə</i>	félre, külön (lat.)
<i>kəjníni</i>	félre, külön (loc.)
<i>kəjŋələsa</i>	énekelni kezdeni, запеть (C. <i>kaiŋitum</i> ? ~ nye. L. <i>ħinōc'</i>)
<i>kəjđə</i>	borda
* <i>kələkəptuda</i>	csiklandozni (~ nye. Ter. <i>ħəłakəptamōc'</i>)
<i>kəli</i>	könny (C. <i>kəle</i> , ~ nye. L. <i>ħəjel'</i>)
<i>kəłükü</i>	rövid (C. <i>ka'aliku</i>)
* <i>kəłšü'ə [ko-]</i>	féreg, kukac, червяк
<i>kəmarəptüđə'</i>	rénszerszám, упряжка (C. <i>kamarəbtu'</i> 'Bauchgurt des Renntiers')
* <i>kəmi</i>	kilincs
* <i>kəmtir</i>	meredek, крутой (~ nye. Ter. <i>ħəmdə</i>)
<i>kəmtüđəgtu'</i>	fogni, ловить: plur. 3., 1. <i>kəmasa!</i> (C. <i>kəmi'ema</i> , ? ~ nye. L. <i>ħəmedə</i> 'verstehen')
<i>kəntə</i>	szán, нарта (C. <i>kəntə</i> , ~ nye. L. <i>ħən</i>)
<i>kəntiđi</i>	megfagyni (C. <i>kəntə'am</i> , ~ nye. L. <i>ħəncü</i>)
<i>kəŋhəđi</i>	kifordítani, перелицевать (~ nye. Ter. <i>ħəmbħələc'</i>)
<i>kəptimisi</i>	eltűnni, исчезнуть; elveszni, elpusztulni, пропасть; elrejtőzni, скрыться (? C. <i>kəbtuam</i> 'erlöschen', ~ nye. L. <i>ħəptā</i>)
* <i>kəptisi</i>	abroncs, дуга
<i>kəptisiđi</i>	megfojtani, душить (C. <i>kəpta'ama</i>)
<i>kəptuda</i>	kioltani
<i>kəri'ə</i>	hajtó-, ösztökélő rúd, хорей (C. <i>kəri'e</i>)
<i>kəri'tasi</i>	ösztökélni, hajtani
* <i>kəri'tisi</i>	ügetni, бежать рысью
* <i>kəsiti</i>	gomolyogni, клубиться: sing. 3.
<i>kəsupti'</i>	füstnyílás, дымокур
<i>kətuki'ə</i>	legelni kezdeni: sing. 3.
* <i>kəturəmu</i>	legelő (~ nye. L. <i>ħadü</i>)
<i>kətusa</i>	legelni
* <i>kəđarkəptü' [-kop-]</i>	fény, свет; 1. <i>kəđar!</i> (C. <i>kəđarkəbtü</i>)
<i>kəđu'</i>	köröm: plur. (C. <i>kətu</i> , ~ nye. L. <i>ħada</i>)
<i>kəđə</i>	villám (C. <i>kəjəŋ</i> 'Donner', ~ nye. L. <i>ħəe'</i>)

<i>kaḍaməni</i>	körül (C. <i>kajamanu</i>)
<i>kájbu</i>	lapát (C. <i>kaibu</i> , ~ nye. L. <i>siwa</i>)
* <i>kájbumə [-mo]</i>	forgács, щепка
<i>kajkuda</i>	nekitámaszkodni; 1. <i>kajkasa!</i>
<i>kal'i</i>	hónalj, (C. <i>kal'in</i>)
<i>kāl'ükü [kol'ükü]</i>	háló, сеть
<i>kām</i>	vér (C. <i>kām</i> , ~ nye. L. <i>χēm</i>)
<i>kaḥasa</i>	tartani, держать l. <i>kəmədugatu!</i>
* <i>kambada</i>	összel
<i>kamtiütüptü'</i>	gallér
<i>káŋə</i>	mikor? (C. <i>kaŋəŋ</i>)
<i>káŋgüt'i</i>	valamikor
* <i>kaŋkə</i>	már
* <i>káŋkəgə</i>	egyszer, однажды
* <i>kapükü</i>	kistányér, блюдец
<i>kasu</i>	fakéreg (C. <i>kasu</i>)
<i>kátar</i>	fény
* <i>kati</i>	pikkely, чешуя
<i>katida</i>	pikkelyt leszedni
<i>katirsa</i>	tüsszenteni, чихнуть
<i>kaḥməsa [-tomo-]</i>	ránézni, взглянуть (Pr. 62. <i>kaḥami'em</i>)
<i>kaḥməgətu'</i>	látható lenni: plur. 3.
<i>kaḥajmkümü</i>	versenyezni: buzdító mód, du. 2. (Ter. 436. <i>katjürsja</i>)
<i>káulása</i>	befedni, betakarni (C. <i>kaul'i'ema</i>)
<i>kín</i>	köldök (C. <i>kín</i>)
<i>kintə</i>	köd, дым (C. <i>kinta</i> , ~ nye. L. <i>sun</i>)
<i>kirbitəsa [-bi'tə-]</i>	nyírni (C. <i>kirbi'ema</i>)
<i>kiriba</i>	kenyér (C. <i>kiriba</i>)
<i>kita</i>	csésze (C. <i>kita</i> , ~ nye. L. <i>χidē</i>)
<i>kir</i>	légy, муха (? C. <i>kir</i> 'Made')
<i>kítəḍə</i>	hold, луна (C. <i>kítadā</i> 'Monat')
<i>kintələptikuši</i>	dohányozni, füstölni
<i>kəbaamantə</i>	halott: <i>sətərə k. bəni'ə</i> 'a róka halottnak tetette magát'; 1. <i>kəki!</i> (C. <i>kə'am</i> , ~ nye. L. <i>χās</i>)
* <i>kəḍumu no</i>	fiú
<i>kohərəsa</i>	elszakítani (C. <i>kafari'ema</i> , ~ nye. L. <i>χābārc</i>)
<i>kohəsutə</i>	elszakadni: sing. 3.
* <i>kojgori'</i>	otthagyni: imperat. plur. 2. (? ~ nye. L. <i>χājē</i>)
<i>kəki' [kuoki', kouki']</i>	halni készülni: sing. 3.
* <i>kolaša</i>	villa
* <i>kolbaŋku</i>	meztelen
<i>kóli</i>	hal (C. <i>kóle</i> , ~ nye. L. <i>χālē</i>)
* <i>kona'a</i>	elmenni: sing. 3. (? ~ nye. L. <i>χūnā</i> 'entfliehen')
<i>kontəna</i>	általam megölt; 1. <i>kotuda</i>
<i>kontuda</i>	elvinni, отнести; elkísérni, проводить (Ter. 427. <i>kontura</i> '' 'увезли', ~ nye. L. <i>χānā</i>)
<i>koŋhu</i>	hullám (C. <i>koŋfu</i> , ~ nye. L. <i>χāmpa</i>)
* <i>koŋkudəsa [-do-]</i>	hirtelen felállni, резко встать
<i>kópta'a</i>	kialudni: sing. 3. (C. <i>kaptuam</i> , ~ nye. L. <i>χaptā</i>)
* <i>kópta'a</i>	hím

<i>kóptəda</i>	leány: sing. dat. (C. <i>kuobtuən</i>)
<i>korj</i>	láda (C. <i>kúr</i> 'Fass', ~ nye. L. <i>χōr'</i>)
<i>kóru'</i>	ház (C. <i>koru'</i> , ~ nye. L. <i>χārd</i>)
<i>kosəda</i>	kiszáradni (C. <i>kósara'ama</i> , ~ nye. L. <i>χāsūj</i>)
<i>kotu I.</i>	az apa idősebb nővére; l. <i>kodu!</i> (C. <i>kodu</i> , ~ nye. L. <i>χāda</i>)
* <i>kotu II.</i>	hóvíhar (~ nye. L. <i>χād</i>)
<i>kotuda</i>	megölni (C. <i>kuada'ama</i> , ~ nye. L. <i>χādā</i>)
<i>kotuda nīdə</i>	nyugati
* <i>kōdaj [-δ'a-]</i>	pillangó, бабочка
* <i>kodu</i>	az anya idősebb nővére; l. <i>kótu!</i>
<i>kotə</i>	betegség (C. <i>kóita</i>)
* <i>kōtühəgənə [kōtühogūənə]</i>	egy idő múlva
<i>kou I.</i>	fűl (C. <i>kou</i> , ~ nye. L. <i>χā</i>)
<i>kou II.</i>	nap, солнце (C. <i>kou</i> , ~ nye. L. <i>χājēr'</i>)
<i>kou'ə</i>	maradni, остаться: sing. 3. (C. <i>kōu'am</i> , ~ nye. L. <i>χājē</i>)
* <i>koubaku</i>	virágocska
<i>kōbīnə [kou-]</i>	meghalni: gerundium sing. 1., l. <i>kōki'</i> , <i>kōbaamantə</i>)
<i>kuho [-huo]</i>	bőr, кожа, шкура (C. <i>kūfu</i> , ~ nye. L. <i>χōba</i>)
[<i>kuhu</i>]	bőr
* <i>kularsa</i>	morogni, урчать (~ nye. Ter. <i>хурнарць</i>)
* <i>kūlarsa</i>	fornni, бугуворékolni, бурлить
* <i>kūlbajkó</i>	nyers, meleg
<i>kundasa</i>	aludni (C. <i>kunduátum</i> , ~ nye. L. <i>χōnō</i>)
<i>kundaša</i>	ágy
* <i>kunsa</i>	húgy
<i>kunsib'ə</i>	nagy szán (Pop. 62. <i>kunsəma</i>)
<i>kunsiməni</i>	belül el
<i>kunsini</i>	belül (C. <i>kunsene</i> , ~ nye. L. <i>sōnce</i> 'Höhle')
<i>kunsiđə</i>	belülről
<i>kūndi</i>	be
<i>kuntuda</i>	elaludni, уснуть
<i>kuntugəltəkīnə</i>	aludni menni: sing. 1.
* <i>kunuj</i>	hol?
<i>kunəgə [-gūə]</i>	egy idő múlva
* <i>kunūaraj' [-nī'a-]</i>	találomra, наугад
<i>kurədi'</i>	milyen?, amilyen: plur. (C. <i>kurajé</i> , ~ nye. L. <i>χurka</i>)
* <i>kúrəgə</i>	majdnem, почти
* <i>kúrəgə</i>	teljesen, совсем
* <i>kurā</i>	tehén
* <i>kuritə' : nī' k.</i>	szemetelni: tiltás, sing. 2.
<i>kutəđəsa</i>	köhögni (C. <i>kutādandum</i> , ~ nye. L. <i>χō'</i>)
<i>kū</i>	kanál (C. <i>kūi</i> , ~ nye. L. <i>χū</i>)
<i>kūə</i>	nyírfa (C. <i>kūə</i> , ~ nye. L. <i>χō</i>)
* <i>kūəđə</i>	ólom (? ~ nye. L. <i>χūpt'</i>)
<i>kūmā</i>	kés (Ter. 417. <i>kūmā</i>)
* <i>kūngūđə</i>	torok (? ~ nye. <i>χūnkū</i>)
* <i>kūra'</i>	befonni, заплести: plur. 3.
<i>kūrūđə</i>	összezavarni, összekúsálni, запутать (? ~ nye. L. <i>χūlcōé</i> 'rühren')
<i>kūrūtəsa</i>	fonni, плести

<i>küδ'ahü'</i>	holnap (C. <i>kidyatun</i> , ~ nye. L. <i>χü'</i>)
<i>küδ'atuda</i>	reggel
* <i>lakəδusa</i> [lo-]	kacagni
* <i>lamnaxši</i> [lomniə-]	puha, lágy
<i>lənqinti'</i>	lángoló: plur., 1. <i>lanədi!</i> (C. <i>lanü'am.</i> ~ nye. L. <i>lējü</i> 'Flamme')
* <i>lənkarí</i>	küszöb
<i>lənuptiδə'</i>	gyufa: plur.
<i>latidi</i>	levágni (Ter. 429. <i>лeтyдy</i>)
* <i>lədiši</i>	nem tudni
* <i>lā</i>	vaskarika
* <i>lāgu kumā</i>	kard, nagy kés
* <i>lakə</i>	izom
<i>lákaráj'</i>	hirtelen (C. <i>lakariei</i> , ~ nye. L. <i>lakarí'</i>)
* <i>laku</i>	tüdóbaj
<i>lanədi</i>	égni; 1. <i>lənqinti'</i> !
<i>lanəkasa</i>	kiabálni kezdeni, <i>закричать</i>
<i>lanürsa</i>	kiabálni (C. <i>lanurum</i>)
* <i>lāpsə</i>	bölcső
<i>latə</i>	csont (C. <i>latá</i> , ~ nye. L. <i>li</i>)
<i>lanta</i>	sík, mocsaras hely (C. <i>lenta</i> 'ebene Stelle')
[<i>lobatandum</i>]	evezni: sing. 1. (C. <i>labatandum</i> , ~ nye. L. <i>laβe</i>)
* <i>loğasi</i>	ugatni
<i>loču</i>	deszka (C. <i>loitu</i> , ~ nye. L. <i>lāta</i>)
<i>lū</i>	ruha, одежда, парка (C. <i>lū</i>)
* <i>labitiši</i> [-bi'ti-]	pislogni (? ~ nye. L. <i>lābrā</i>)
* <i>labimiđi'ə</i>	megnyílni: sing. 3.
* <i>landirsisi</i>	hintáztatni, ringatni (gyereket)
<i>lānsə</i>	bokor (C. <i>lansa</i>)
* <i>lepkuđi</i>	kortyintani, nyelni
* <i>lila</i>	iszap, ил (? nye. L. <i>íul</i>)
* <i>litəsa</i>	söpörni
* <i>loše</i>	nagy csónak
<i>lōša</i> [lūo-]	orosz (C. <i>L'qasa</i>)
<i>luŋqasa</i>	les, засада
<i>luŋkürüsa</i>	elrejtőzni (C. <i>luŋkürá'am</i> , ~ nye. L. <i>luŋkā</i>)
<i>mā</i>	kalapács (C. <i>mea</i> , ~ nye. L. <i>mā</i>)
<i>məganəka</i>	púpos; 1. <i>moku!</i>
<i>məkəjrša</i>	dadogni (C. <i>maká</i> , ~ nye. L. <i>māχā</i>)
<i>məkəə</i>	dadogó ember
<i>mələ</i>	földnyelv (C. <i>mála</i> , ? ~ nye. L. <i>māl</i> 'Ende')
<i>məlkə</i> [molkūə]	szarvatlan rénszarvas (Pop. <i>melkumsa</i> 'hornless', ~ nye. L. <i>malk</i>)
* <i>məlutusa</i>	morogni, mormolni
[<i>məlcitəni</i>]	múlva: <i>nakürə dəli</i> m. 'három nap múlva' (? C. <i>mal'ti'</i> soviel, nur')
* <i>məmələsa</i>	meztámadni,
<i>məna</i>	én (C. <i>mannanə</i> , ~ nye. L. <i>mañ</i>)
<i>məməgəjsə</i>	elesni (C. <i>mannagaitə'ama</i> 'rollen', ? ~ nye. L. <i>mantē</i>)
* <i>məndəjsi</i>	kerek, круглый (~ nye. L. <i>mandalūj</i>)

<i>mənó</i> [mon̄]	pata (C. <i>manúa</i>)
<i>mənu</i> [mo-]	tojás (C. <i>mánu</i>)
[<i>məhimi'əm</i>]	ütnei: sing. 1.
<i>məhü</i> [mo-]	ököl (C. <i>máhu</i> , <i>móhu</i> , ? ~ nye. L. <i>man'</i> 'Knäuel')
* <i>mərkiši</i>	megtöltani; kiűzni?, ВЫГОНЯТЬ
<i>mársi</i>	elvenni, ОТНЯТЬ (? C. <i>maré'áma</i> , ? ~ nye. L. <i>maré</i>)
* <i>mársi'</i>	váll: plur. (~ nye. <i>maré</i>)
<i>máru</i> [mo-]	part (C. <i>moru</i> , ~ nye. L. <i>mara</i>)
* <i>mata</i>	fonál, НИТКА
<i>matumə</i>	seb (? C. <i>mata'áma</i> 'schneiden, hauen', ? ~ nye. L. <i>madā</i>)
<i>mətupsanə</i> [mo-]	olló
<i>mətü</i> [mo-]	hat (C. <i>mátü</i> , ~ nye. L. <i>mat'</i>)
<i>mətüdümtitə</i>	hatodik
* <i>mədəda</i>	bicegni, прихрамывать (C ~ nye. L. <i>mēdā</i>)
* <i>məhüda</i>	elutasítani?, отказать; sajnálni?, жалеть
<i>məy</i>	föld (C. <i>mou</i>)
<i>mā</i>	csum (C. <i>mā</i> , ~ nye. L. <i>mā'</i>)
<i>māda</i>	miért?
* <i>magəl'ičegətə</i>	teljesen, совсем
<i>magəl'ükü</i>	alacsony, (C. <i>magal'ikü</i>)
<i>māgə</i> [-güə]	valami, что-нибудь (C. <i>magua</i>)
* <i>makərəsa</i>	elgörbíteni, гнуть, отогнуть; 1. <i>mokütəsa!</i>
* <i>manakü'</i>	csak, alig
<i>mānu'áj</i>	régen, давно (? C. <i>manu</i> 'später')
<i>māhütəsa</i> [-hü'tə-]	gyúrni, nyomkodni; 1. <i>məhü!</i>
<i>matədatəni</i>	település, стоянка: sing. loc.
<i>mādəjśó</i>	ajándék
<i>mādanə</i>	miért?
<i>madajśa</i>	vendégségbe menni
<i>madajtu</i>	vendég
* <i>mālitisi</i>	gyorsan mozogni, мелкать (? ~ nye. L. <i>malkadā</i> 'flitzen')
<i>məliśisi</i>	csinálni (C. <i>mé'áma</i> , ~ nye. L. <i>mīs</i>)
<i>məliđə</i>	ügyes, умелый
* <i>məndajə</i>	új
* <i>mepkədi</i>	megcsípni
<i>mériti</i>	gyorsan (C. <i>mearaŋ</i> , ~ nye. L. <i>mēr'</i>)
<i>məru</i>	pattanás, kelés, болячка (C. <i>mearuŋ</i> 'Wunde', ~ nye. L. <i>mēru</i>)
<i>məsejedj</i>	általa csinált
<i>mi</i>	mi ketten (C. <i>mi</i>)
<i>miđi'ə</i>	eladni, odaadni, отдать: ? sing. 3. (C. <i>miji'éma</i> , ~ nye. L. <i>míc</i>)
* <i>mini'</i>	vese: plur.
<i>mini'</i>	új, tavaszi szarv: plur. (Pop. <i>menie</i>)
* <i>miňserənə</i> , <i>miňseranə</i>	engemet magamat, меня самого
<i>mírəđisi</i> [-ro'đi-]	megfizetni; megbosszulni
<i>mítə</i>	máj (C. <i>mita</i> , ~ nye. L. <i>mūd</i>)
[<i>mündisi</i>]	vinni (C. <i>mendetéma</i> , ~ nye. L. <i>míhē</i>)
<i>mij</i>	mi (C. <i>mēŋ</i>)
<i>mōđə</i>	ág (C. <i>mōja</i> , ~ nye. L. <i>mō</i>)

<i>moguñidə</i>	jobboldal
[<i>moku</i>]	hát; 1. <i>məgaŋkə!</i> (C. <i>móku</i> , ~ nye. L. <i>māḡā</i>)
* <i>mokutoru</i>	pénzes pír, хариус
<i>mokutəsa</i>	hajlítani, гнуть; 1. <i>makərəsa!</i>
<i>mokütatadə</i> [- <i>kü'ta-</i>]	meghajlani: sing. 3.
* <i>močütiši</i>	nyögni, стонать
<i>müda</i>	órizni (C. <i>müntandum</i>)
* <i>müi'</i>	dísz, узоры одежды: plur.
<i>mündükə</i>	sánta, храмой (C. <i>mündü'ka</i>)
* <i>munsələsa</i> [- <i>solo-</i>]	felforjni
<i>munnutu</i>	mondani: sing. 3. (Ter. 428. <i>mundö'o</i> , ~ nye. <i>mānc</i>)
<i>müŋku</i>	élőfa (C. <i>münku</i> 'Föhrenwald')
* <i>müŋkutó</i>	fészek
<i>mürüŋə</i>	sarkvidéki szeder, морошка (C. <i>mürä'ka</i> , ~ nye. Ter. <i>mürpāŋgä</i>)
* <i>musikandü'</i>	csinálni: plur. 3.
* <i>müši</i> [<i>mü'si</i>]	pásztor
<i>mündüsa</i>	szakáll (C. <i>mündüisaŋ</i> , ~ nye. L. <i>münöé</i>)
<i>mündütəsa</i>	rágni (C. <i>mündü'tuma</i>)
<i>müntüda</i>	teli (C. <i>mintütim</i>)
* <i>müntüda</i>	kitalálni, догадаться
* <i>mütəmasa</i>	bedugni?, всунуть?; elküldeni?, отправить
<i>mütəsa</i>	örölni
<i>nəməgə</i>	egyesen (C. <i>namagá</i>)
<i>nəndüši</i>	állni (C. <i>nandetm</i> , ~ nye. L. <i>nūs</i>)
<i>nənsüdi</i> [<i>no-</i>]	felállni
<i>nənsuptiədi</i> [- <i>tü'ə-</i>]	felállítani, felemelni: sing. 3.
<i>nədurša</i> [<i>no-</i>]	bőrkaparó, инструмент для скобления шкуры (C. <i>na-du'ama</i> , ~ nye. L. <i>nadöré</i>)
[<i>na</i>]	-hoz, -hez, -höz
[<i>nanu</i>]	-nál, -nél
[<i>natə</i>]	-tól, -től
[<i>naməni</i>]	el vmi mentén
<i>nagür</i>	három (C. <i>nagur</i> , ~ nye. L. <i>nāḡar</i> ,)
[<i>najbəgə</i>]	hosszú (Ter. 426. <i>naibəgə</i>)
<i>najbədü</i>	hosszúság
<i>nakürütəmtə</i>	harmadik
* <i>namtərü'</i> [- <i>to-</i>]	szellemalak, rém, пугало
<i>nämtəsi</i>	tréfás ember
* <i>namtətəsa</i>	tréfálni
* <i>nađəjkəptuda</i>	bosszantani
<i>nē</i>	nő (C. <i>nē</i> , ~ nye. L. <i>nē</i>)
[<i>nē no</i>]	leány
<i>nógusá</i>	közeledni (C. <i>nogali</i>)
<i>nomədə</i>	meglökni (C. <i>nomu'ama</i> , ~ nye. Ter. <i>na'əmхалы</i>)
<i>nóŋhə</i>	rossz (C. <i>noŋfa</i>)
<i>ŋoŋhə horütə</i> [- <i>tüə</i>]	csúnya, rossz arcú
* <i>nori</i>	edény, посуда
<i>noru</i> [- <i>rə</i>]	tavaszi (C. <i>nóru</i> 'Schneekruste', ~ nye. L. <i>nāra</i> 'Frühling;

<i>noruda</i>	durch die Frühjahrskälte nach Tauwetter hart gefrorene Oberfläche des Schnees')
* <i>nosütə [-tūə]</i>	tavasszal
<i>nouḁə</i>	kemény
* <i>nubajtusa</i>	takony (Pr. 56. <i>nauda</i> , ~ nye. L. <i>nādam'</i>)
* <i>nukāḁə</i>	szomorkodni
<i>nukāḁə'a</i>	lusta; makacs, csökönnyös
<i>numəjkā</i>	lusta; makacs, csökönnyös
<i>numanəŋku</i>	legény (C. <i>numā</i> 'jung')
* <i>numəḁə [-mo-]</i>	fiatal
* <i>nutuda</i>	fölébredni
<i>ḁəgír</i>	elcserélni, сменить
<i>ḁəkurubəla'a [-ru'bə-]</i>	piszok, sár (C. <i>ḁəger</i> , ? ~ nye. L. <i>ḁəxōl'</i>)
<i>ḁəlhəḁusa [ḁə-]</i>	piszkos
<i>ḁəltəmasi</i>	elengedni (C. <i>ḁəlfada'ama</i> , ~ nye. L. <i>ḁəlparā</i>)
<i>ḁəmsajku [ḁə-]</i>	elnyelni; I. <i>ḁəltəmiəḁi!</i> (C. <i>ḁəltami'ema</i> , nye. L. <i>ḁəlā</i>)
<i>ḁəmu [ḁə-]</i>	a hegye vminek, остріє (~ nye. L. <i>ḁənt</i>)
* <i>ḁəntəsa [ḁə-]</i>	nyúl (C. <i>ḁəmu</i> , ~ nye. L. <i>ḁəwa</i>)
<i>ḁərumə [ḁə-]</i>	nyalni (~ nye. L. <i>ḁəncā</i>)
<i>ḁəgə</i>	réz (Pop. <i>ḁərumu</i> , ~ nye. L. <i>ḁərawa</i>)
* <i>ḁəgītəsi [-gi'tə-]</i>	jó (C. <i>ḁəgā</i>)
* <i>ḁəjbiḁə</i>	rángatni
<i>ḁəjbitə</i>	messze, вдаль
<i>ḁəkaləsi</i>	messze, вдали, далеко
* <i>ḁəkiḁə</i>	megfogni, megragadni (C. <i>ḁəkali'éma</i> , ? ~ nye. L. <i>ḁə'mā</i>)
<i>ḁəkiḁəsi</i>	letörölni
<i>ḁəlīməsi</i>	venni, (meg)fogni
<i>ḁəndūmū</i>	örülni (C. <i>ḁəlemé'am</i>)
<i>ḁənsürsa</i>	szántalp: plur. (C. <i>ḁəndūmu</i>)
<i>ḁəsiḁəj'</i>	menni (sível, szánnal, korcsolyával) (C. <i>ḁənsurum</i> 'herabfahren')
* <i>ḁəḁū</i>	majdnem, чуть; alig, еле, немножка (Ter. 433. <i>ḁəsi</i> 'едва')
<i>ḁəḁə</i>	íz, вкус (? ~ nye. L. <i>ḁəpt</i> 'Geruch')
* <i>ḁəjmi</i>	öv, szíj (C. <i>ḁəjeja</i> , ~ nye. L. <i>ḁəi</i>)
<i>ḁəltəmiəḁi</i>	tű (~ nye. L. <i>ḁəbē</i>)
<i>ḁəmi'ə</i>	elnyelni: sing. 3.; I. <i>ḁəltəmasi!</i>
<i>ḁəmiḁti</i>	nőstény, самка (C. <i>ḁəmi'á</i> 'Renttierkuh')
* <i>ḁəmititə</i>	anya: sing. gen. + Px sing. 3. (C. <i>ḁəme</i> , ~ nye. L. <i>ḁəbē</i>)
<i>ḁəniḁka</i>	(nagyon) édes (~ nye. L. <i>ḁəmiḁtō</i>)
<i>ḁənə</i>	szúnyog (C. <i>ḁənenka</i> , ~ nye. L. <i>ḁəḁəḁk</i>)
<i>ḁənəḁ</i>	elé (C. <i>ḁənəḁ</i> , ~ nye. L. <i>ḁəḁ'</i>)
[<i>ḁənəḁmi</i>]	előre
<i>ḁənəmi</i>	vmi előtt el
[<i>ḁənəḁə</i>]	elől
<i>ḁənəḁtə</i>	elől
<i>ḁənəbi</i>	első
* <i>ḁənəḁ</i>	szórzet, шерсть (C. <i>ḁənəbe</i>)
<i>ḁəriḁti</i>	fűrészes
	megelőzni

* <i>netarusa</i> [-to-]	beleszúrni
<i>nedirsisi</i>	megnedvesíteni (C. <i>natere'ama</i>)
<i>ni</i>	-ra, -re (C. <i>niŋ, niŋ, ~ nye. L. ni'</i>)
<i>nimani</i>	vmin át, vmi fölött el
<i>nini</i>	-on, -en, -ön
<i>nita</i>	-ról, -ról
<i>nijkuda</i>	izzadni (C. <i>niká'am, ~ nye. L. nōχō 'sich erhitzen'</i>)
<i>nikaga ito</i>	gyenge, erőtlen (C. <i>nika 'Kraft', ~ nye. L. niŋi</i>)
<i>niliđe</i>	élni: múlt idő, sing. 3. (C. <i>niletem, ~ nye. L. jilē</i>)
<i>nim</i>	név (C. <i>nim, ~ nye. L. num</i>)
<i>nitmi</i>	tőgy (C. <i>niŋiŋ 'Brust', ? ~ nye. L. nimnē 'saugen'</i>)
<i>nini</i>	az apa fiatalabb fivére (C. <i>nenne, ~ nye. L. niñēkā</i>)
<i>niniŋaguməj</i>	fivérecske, братишки: ? Px sing. 1.
<i>niŋinti</i>	fivér: sing. gen. + Px sing. 3.
<i>niŋipti'ə nini</i>	bátya (? C. <i>~ inaba 'älterer Bruder der Frau'</i>)
* <i>niŋka</i>	nadrág
<i>nitə</i>	vödör (C. <i>netá</i>)
<i>no : kōdumu n.</i>	fiú (C. <i>nua, ~ nye. L. nū</i>)
<i>nokuda</i>	kimosni (C. <i>noba'ama, ? ~ nye. L. nōsēs</i>)
<i>nohumi</i>	száraz fa (Pop. <i>nəfuoma</i>)
* <i>noltuda</i>	vedleni (~ nye. L. <i>nalē</i>)
<i>nōni</i>	búvármadár, гагара (C. <i>noane, ~ nye. L. nūni</i>)
[<i>norə</i>]	lazacpisztráng, кумжа (Pop. <i>nuora</i>)
<i>nota</i>	fűszál, fű (C. <i>nota</i>)
<i>nódisi</i>	megcsókolni (C. <i>nuada'ama, ~ nye. L. nūcā</i>)
[<i>nūnale</i>]	menyhal, налим
[<i>nūnū</i>]	menyhal (C. <i>nūnū 'Quappe', ? ~ nye. L. nōje</i>)
<i>nūndatəsa</i>	szívni, szorpi (C. <i>niŋirim, ~ nye. L. niñnē</i>)
<i>nūptugusa</i>	pihenni (C. <i>niñtá'am, ~ nye. L. niñptā</i>)
* <i>nūtəsa</i> [<i>nū'tə-</i>]	lévetközni (? ~ nye. L. <i>nū,ac</i>)
* <i>ŋəbutəsa</i> [<i>ŋə-</i>]	belekapaszkodni
<i>ŋəɬaptə nini</i> [<i>ŋə-</i>]	öccs (C. <i>~aŋa 'jüngerer Bruder'</i>)
<i>ŋəjbo</i>	fej (C. <i>~aewia, ~ nye. L. ŋəewa</i>)
<i>ŋəjboðə</i>	koronya, череп
* <i>ŋəjboðə</i>	munka
* <i>ŋəliði</i>	legyőzni
<i>ŋəɬəptugusa</i>	táplálni
<i>ŋəniŋjə</i> [- <i>hūə</i>]	múlt (év) (C. <i>~ameaj 'ein anderer', ? ~ nye. L. nābi</i>)
<i>ŋəniŋjəumə</i> [<i>ŋə-</i>]	kilenc (C. <i>~ameaituma</i>)
<i>ŋəniŋjəumədiŋtə</i>	kilencedik
<i>ŋənnantusa</i>	éhezni
<i>ŋəmsa</i>	megenni (C. <i>~amu'ama, ~ nye. L. ŋəməc</i>)
<i>ŋəmsu</i>	hús (C. <i>~amsu</i>)
<i>ŋəmtəda</i> [<i>ŋə-</i>]	leülni (C. <i>~omtə'am, ~ nye. L. ŋəmtā</i>)
<i>ŋəmtu</i> [<i>ŋə-</i>]	tetű (C. <i>~amtun, ? ~ nye. L. ŋən</i>)
<i>ŋəmtüda</i> [<i>ŋə-</i>]	ülni
<i>ŋəmtüsa</i> [<i>ŋə-</i>]	szék
<i>ŋəmuða</i>	enni
<i>ŋəmursa</i>	asztal
<i>ŋənəptəda</i>	elfelejteni (C. <i>~ana'btai'ema</i>)

<i>η̄ndaká ičo</i>	buta, esztelen
* <i>η̄ndatu</i>	ész: Px sing. 3.
<i>η̄ndüj</i>	csónak (C. <i>~andui</i> , ~ nye. L. <i>η̄anü</i>)
<i>η̄nsüdi</i>	kimenni (C. <i>~oand'i'em</i>)
<i>η̄ntäda [-tou-]</i>	csónakázni
* <i>η̄ragalsa</i>	szétterpesztteni, <i>растопырить</i>
* <i>η̄aru</i>	nagy, szürke ragadozó madár
<i>η̄tädä [3 × -tə-, 1 × -tou]</i>	megtalálni; megkóstolni; megtapogatni; ellenőrizni (C. <i>~adi'ema</i> 'sehen, finden', ~ nye. L. <i>η̄adä</i>)
* <i>η̄tätu [η̄'tə-]</i>	még
<i>η̄tümü'a</i>	megjelenni: sing. 3.
<i>η̄düsi</i>	látszani
<i>η̄düsa</i>	láttni
<i>[η̄adagümümä]</i>	fivérecske, <i>братишка</i> : Px sing. 1., 1. <i>η̄äpätä nini!</i>
<i>η̄adatu</i>	fivér: Px sing. 3.
* <i>η̄aga</i>	az anya fiatalabb nővére
<i>η̄ahu</i>	az apa fiatalabb nővére (C. <i>~afu</i> 'ältere Schwester', ~ nye. Ter. <i>нябако</i>)
<i>η̄ahunä bəjka'a</i>	a nővér férje: ? -nə sing. gen. + Px sing. 1.
<i>[η̄ambumə]</i>	álmoság: Px sing. 1. (C. <i>~ambu</i>)
<i>η̄ämtä</i>	szarv (C. <i>~ämtä</i> , ~ nye. L. <i>nämt</i>)
<i>η̄anasa</i>	ember (C. <i>~anasan</i> , ~ nye. L. <i>nēneč'</i>)
<i>η̄anudətä</i>	igazi (Pr. 54. <i>η̄ano</i>)
<i>η̄anudətä munku</i>	vörösfenyő, „igazi fa”
* <i>η̄anüdümbüda</i>	megjelölni (? ~ nye. Ter. <i>ненадумдась</i>)
<i>η̄an</i>	száj (C. <i>~āη</i> , ~ nye. L. <i>nā'</i>)
* <i>η̄aηoda</i>	kacsa (~ nye. L. <i>η̄āηü</i>)
<i>η̄aηkali</i>	néma, „szájtalan”
<i>η̄äptä'</i>	haj: plur. (C. <i>~äbta</i> , ~ nye. L. <i>η̄äept</i>)
* <i>η̄aragəjsa</i>	megfordulni, <i>обернуться</i>
* <i>η̄árka</i>	medve
<i>η̄ärmü</i>	keleti szél fúj? (C. <i>~armuη</i> 'Norden', ~ nye. L. <i>η̄ärm</i>)
<i>η̄armüdə nide</i>	keleti
<i>η̄atənantüda</i>	ellenőrizni; 1. <i>η̄tädä!</i>
<i>η̄atä'a [-təuə]</i>	találkozni: sing. 3., 1. <i>η̄tädä!</i>
* <i>η̄adümtüsa</i>	megsebesíteni
* <i>η̄atä</i>	a hegye, éle vminek, <i>острие</i>
<i>η̄atəga ičo</i>	tompa, életlen
* <i>η̄ihädä [-ho-]</i>	kenni
<i>η̄itä</i>	alá
<i>[η̄itəməni]</i>	vmi alatt el
<i>η̄itädä</i>	alulról, alól
* <i>η̄iməsi</i>	vonzolni, <i>тащить</i>
* <i>η̄idišiši</i>	védelmezni
<i>η̄o [η̄u]</i>	ég, isten (C. <i>~ua</i>)
<i>η̄oa</i>	ajtó (C. <i>~oa</i> , ~ nye. L. <i>nō</i>)
<i>η̄oäda</i>	út (C. <i>~oaja</i> , ~ nye. L. <i>η̄u'</i>)
<i>η̄o'</i>	láb: plur. (C. <i>~oai</i> , ~ nye. L. <i>η̄äe</i>)
<i>η̄ójmä</i>	láb: sing. acc. + Px sing. 1.
* <i>η̄ohuləsa</i>	megragadni, <i>схватить</i> ; 1. <i>η̄əbutəsa!</i>

<i>ηohuli</i>	öl, nyaláb
[<i>ηona</i>]	és
<i>ηu'əj</i>	egy
<i>ηu'əməni</i>	nyom: sing. prolat. (~ nye. L. <i>ηu'</i>)
<i>ηu'ədə'</i>	egyesek
<i>ηudikəsi</i>	munkához látni (C. <i>~ujetem</i>)
<i>ηuhu</i>	(kétujjas) kesztyű, рукавица (C. <i>~ufu</i> , nye. L. <i>ηōba</i>)
<i>ηúkəgá</i>	sok (C. <i>~ōka</i> , ~ nye. L. <i>ηōka</i>)
* <i>ηulətəsi</i>	turkálni
<i>ηunūda</i>	gyűjteni (Ter. 432. <i>ηунүдә</i>)
<i>ηusəpsi</i>	megmozdulni, шевельнуться
<i>ηusəptəsi</i>	megmozdítani
<i>ηusəri</i>	mozogni (C. <i>~usirim</i>)
<i>ηū</i>	rúd, жердь (C. <i>~yi</i> , ~ nye. L. <i>ηū</i>)
<i>ηūhou</i>	mutatóujj (C. <i>~ufou</i>)
<i>ηūlaδə</i>	farkas (C. <i>ulada</i>)
<i>ηūngüse</i>	orrlyuk
<i>ηūŋkə</i>	orr (C. <i>~ynka</i>)
<i>ηūdasa</i>	függeni (C. <i>~idi'ema</i> , ~ nye. L. <i>ηidā</i>)
<i>sə</i>	szív (C. <i>soa</i> , <i>sa</i> , ~ nye. L. <i>šěj</i>)
* <i>səbikuši</i> [so-]	dörzsölni
* <i>səbulada</i>	elhibázni, промахнуться
<i>səbutəsa</i>	kivenni (C. <i>safuju'ama</i> 'herausziehen', ~ nye. L. Erd. <i>zapäes</i>)
* <i>səda</i>	elsüllyedni (~ nye. L. <i>sējā</i>)
<i>səhadá</i> [so-]	leesni, leereszkesdni; összedőlni (C. <i>sofu'am</i>)
<i>səharusa</i> [so-]	levenni
<i>səhadəsi</i>	dörzsölni, протереть
<i>səjbo</i> [- <i>buo</i>]	dörögni (az ég) (C. <i>soibutum</i> 'tönen, lauten', ~ nye. <i>sō</i>)
<i>səjbu'ə</i>	éreződni, szaglani: sing. 3.
<i>səjbuŋu</i>	zúgni, гудить: ? sing. 3.
* <i>səlkənəsi</i>	csettinteni (ujjal)
<i>səlŋədə</i>	könyök (C. <i>səŋedá</i> , ~ nye. L. <i>salik</i>)
<i>səltada</i>	fatuskó, пень (? C. <i>sálta</i> 'Pfahl', ~ nye. L. <i>sal</i>)
<i>səmbəmtitə</i> [so-]	ötödik
<i>səmu</i> [so-]	sapka (C. <i>sámu</i> , ~ nye. L. <i>sawa</i>)
<i>səŋhə bi'</i> [so-]	ötven
<i>səŋhaləŋkə</i> [so-]	öt (C. <i>səŋfaləŋka</i> , ~ nye. L. <i>səmbaləŋk</i>)
<i>səŋkuta'a</i>	nehéz (C. <i>səŋkutúá</i> , ~ nye. L. <i>səŋkōwōc</i>)
<i>səŋürsa</i> [so-]	nézni, meglátni (C. <i>səŋurum</i> , ~ nye. L. <i>səŋū</i>)
* <i>səra</i>	út
* <i>səraðisi</i> <i>ηotini</i>	letaposni, утоптать
<i>sətura</i> [soturo-]	varrni (C. <i>soitali'ema</i> , ? ~ nye. L. <i>sədə</i>)
<i>sa</i>	csendesesen!, csitt!
* <i>saj'</i>	zaj, шум
<i>sakütəsa</i>	harapni, csípni, kucatz (? C. <i>sae'ama</i> 'stechen, stossen', ~ nye. L. <i>šākalā</i>)
<i>sáni</i>	játékszer
<i>səŋürsa</i>	játszani (C. <i>səŋurum</i> , ~ nye. L. <i>sānē</i>)
<i>sarəda</i>	odakötni (C. <i>saru'ama</i> , ~ nye. L. <i>sārā</i>)

<i>sára'</i>	ösvény, nyom, тропы: plur.; l. <i>səra!</i>
<i>satera</i>	sarki róka (C. <i>satéra</i>)
<i>satu</i>	agyag (C. <i>sātu</i> , ~ nye. L. <i>sadab</i>)
* <i>sihagajša</i>	megcsúszni, поскользнуться
<i>sihararo</i>	csúszós
<i>sili</i>	ki? (C. <i>sele</i>)
* <i>symbajkó</i>	sima
* <i>siharirsi</i>	gondolkozni
<i>sir</i>	só (C. <i>ser</i> , <i>sér</i> , ~ nye. L. <i>sēr'</i>)
<i>sir</i>	jég (C. <i>siru</i> , ~ nye. L. <i>sēr'</i>)
<i>sirajkó</i>	fehér (C. <i>será'a</i> , ~ nye. L. <i>sēr'</i>)
<i>siti</i>	ők ketten (C. <i>seti</i>)
<i>siti</i>	ó (C. <i>sete</i>)
<i>sitiŋ</i>	ők (C. <i>seteŋ</i>)
* <i>siðəŋka</i>	árnyék (~ nye. Ter. <i>сидягэ</i>)
* <i>soaðikama</i>	betenni?, odatenni?, положите к мне!: milyen alak?
<i>sóðusa</i>	szánkaraván (C. <i>suajúam</i>)
* <i>solatu</i>	üveg
<i>sónalá</i>	sirály (C. <i>sonaleá</i>)
* <i>soŋko</i>	ér, жила
<i>sora</i>	eső (C. <i>sóruaŋ</i> , ~ nye. L. <i>sārū</i>)
<i>sorutu</i>	szemerkélni (eső): sing. 3.
*[<i>sukale</i>]	csuka
* <i>susujki'a</i>	domb
* <i>sūða</i>	lapocka (~ nye. L. <i>sūði</i>)
<i>sürü</i>	hó (C. <i>siru</i> , ~ nye. L. <i>sira</i>)
<i>sürüða</i>	télien
<i>sáhi</i>	test (C. <i>sáfe</i>)
* <i>saj</i>	sarok, szöglet
<i>sajba</i>	hét (C. <i>saibúa</i> , ~ nye. L. <i>si'iw</i>)
<i>sajbæmitā</i>	hetedik
<i>sajðima</i>	füstölt (hús) (C. <i>saedé'ama</i> 'braten')
* <i>sandimisi</i> [- <i>di'mi-</i>]	megbotlani
<i>sarimīdāi</i>	szégyenkezni (C. <i>saremé'am</i> , ? ~ nye. L. <i>sādölārā</i>)
* <i>sarsaðisi</i>	szeretni
<i>satādi</i>	befejezni (C. <i>sadé'am</i>)
* <i>satirisi</i>	megnyugtatni, csillapítani
<i>saðirsisi</i>	vigasztalni
<i>sē</i>	nyílás, lyuk (C. <i>sie</i> , ~ nye. L. <i>si</i>)
<i>sēða</i>	nyelv (C. <i>sieja</i> , ~ nye. L. <i>sē</i>)
<i>séjmi</i>	szem (C. <i>sáme</i> , ~ nye. L. <i>sæw</i>)
<i>séjmiga ičo</i>	vak
<i>sēlaku</i>	kicsi (C. <i>sielaku</i>)
<i>sēlbi'</i>	a vér alvadása, згущение крови (? C. <i>salimé'am</i> 'fett werden', ~ nye. L. <i>sēlw</i>)
<i>sēmtādi</i>	elmerülni (? ~ nye. L. <i>sējā</i>)
<i>sēni</i>	?, <i>təniə təmuŋku sēni kontəgətətu hotəpturáidə</i> 'Így az egér... az általa megölt (kont.) nélkül maradt.'
* <i>sēŋkəlesi</i>	meghálni, éjszakázni vhol (~ nye. L. <i>sēŋkā</i>)
<i>sēpsi</i>	nyál (C. <i>sábsiŋ</i> , ~ nye. <i>sapcā</i>)

<i>šepšitirši</i>	köpni
<i>šer</i>	dolog (C. <i>sier</i> , ~ nye. L. <i>šēr'</i>)
* <i>šeradi</i>	felöltöztetni, одеть (~ nye. L. <i>šērā</i>)
* <i>šerisi</i>	meginni
<i>šeriteszi</i>	felöltöztetni
<i>šerkali ičo</i>	büntelen, nem hibás, „dologtalan”
* <i>šeruku</i>	reszelő (~ nye. L. <i>šērēs'</i>)
<i>šédipši</i>	fúró
* <i>šediminti</i>	csinálni: igenév, sing. gen + Px sing. 3.
<i>šēdir</i>	ablak (C. <i>šadēr</i> , ~ nye. L. <i>šidēr'</i>)
*[<i>šiga</i>]	maréna, шг
<i>šig'ə</i>	emberevő (? C. <i>šig'əm</i>)
* <i>šime</i>	hamu (~ nye. L. <i>šibē</i>)
* <i>šimimiđi'ə</i>	elhallgatni, elülni (szél): sing. 3.
<i>šinša</i>	mell (C. <i>šinša</i>)
* <i>šini'</i>	elveszni? : sing. 3.
<i>širkataszi [-kə'tə-]</i>	ásni (C. <i>širi'éma</i> , ~ nye. L. <i>širā</i>)
<i>šiti</i>	kettő (C. <i>šiti</i> , ~ nye. L. <i>šidē</i>)
<i>šiti bi'</i>	hús
<i>šitidata</i>	nyole (C. <i>šitidata</i> , ~ nye. L. <i>šidantēt</i>)
<i>šitidimitā</i>	nyolcadik
* <i>šitja</i>	körül
<i>šitabi [si'tobi]</i>	mese (Ter. 428. <i>šitabū</i>)
* <i>šidatura [-da'tu-]</i>	fröcskölni, брызгать (? ~ nye. L. <i>sadōc'</i>)
* <i>šid'ajši</i>	fényes
<i>šidimitā</i>	második
* <i>šoamu</i>	a szülőknél fiatalabb férfi, aki másik családhoz tartozik (~ nye. L. <i>šūma</i>)
<i>šuar</i>	barát (Ter. 425. <i>šyap</i>)
* <i>šulūda</i>	magához térni, felocsúdni
<i>šūrsa [šū-]</i>	mászni (C. <i>šūrum</i>)
* <i>šūsada [šū-]</i>	vékony
<i>šūtāsa [šū'tə-]</i>	meríteni (C. <i>šūtātūma</i> , ~ nye. L. <i>šōc'</i>)
<i>šūlarša</i>	fütyülni (C. <i>šūlātum</i> , ~ nye. L. <i>šūdarē</i>)
* <i>tā</i>	no! ny!
[<i>tābəkə</i>]	fejsze (C. <i>tobakā</i> , ~ nye. L. <i>tubka</i>)
<i>tābə'</i>	gombolni: imperat. sing. 2.; l. <i>tāhəda!</i> (? C. <i>tofijum</i> 'hängen bleiben', ? ~ nye. L. <i>tābəc'</i>)
* <i>tāb'a</i>	oda
<i>tāhəda</i>	(helyére) tenni, helyezni, поставить
<i>tājbu</i>	farok (Ter. 423. <i>maūbyzəū</i> : duális, ~ nye. L. <i>tāewa</i>)
* <i>tājkalə'</i>	várni: imperat. sing. 2.
<i>tājrsi</i>	repülni (C. <i>taérim</i> , ~ nye. L. <i>tīs'</i>)
<i>tājču</i>	lenni: sing. 3. (C. <i>taei'ū</i>)
* <i>takəgə</i>	romlott étel szaga
* <i>taləda [to-]</i>	bezárni, замкнуть (~ nye. L. <i>talā</i>)
* <i>talipišisi ~-lūp-</i>	megkérdezni, спросить (~ nye. L. <i>taləbtā</i>)
<i>tāməgə</i>	sűrű szőrzet (C. <i>tamagā</i>)
* <i>tāməntəsi</i>	rágni
<i>təmūnku</i>	egér (C. <i>tomūnku</i>)

<i>tana</i>	te (C. <i>tannaŋ</i>)
<i>tānda</i>	ez?: <i>tānda məuntəntuŋ</i> 'e földjükön' (C. <i>tandan</i> 'dorthin')
* <i>təntərtisi</i>	futni vki után, üldözni, догонять
* <i>təhé</i>	íme! вот!
<i>təniə</i>	így (C. <i>tani'əŋ</i> , ~ nye. L. <i>ta-</i> , <i>tā</i>)
<i>təniməni</i>	arra, ott (C. <i>tanimanu</i>)
[<i>təniŋi</i>]	ott
<i>təŋəda</i>	nyáron (C. <i>taŋa</i> , ~ nye. L. <i>tā'</i>)
<i>təŋəkə</i> [-ŋə'kə]	posztó (Ter. 434. <i>taŋa''kə</i> , Pop. 105. <i>tangaka</i>)
<i>təŋəðə'</i>	harisnyafajta, чижі: plur. (C. <i>taŋadá</i>)
[<i>təŋkəgəjka</i>]	erős (C. <i>taŋkagá</i>)
<i>təŋkəðə</i>	derék, поясница
* <i>təptəda</i>	szoritáni
<i>təraptumáj'</i> [toro-]	hiába (C. <i>torabtumai'</i> , ? ~ nye. L. <i>tāramkana</i>)
<i>təsiðə</i>	nagyon (Ter. 433. <i>təsiðə</i>)
* <i>təðatəsa</i> [-ðo'ta-]	ragadni, tapadni (~ nye. L. <i>tadā</i>)
<i>təuði</i>	elrepülni (C. <i>tau'am</i> , ? ~ nye. L. <i>tis</i>)
<i>tā</i>	szelíd rénszarvas (C. <i>tā</i> , ~ nye. L. <i>tī</i>)
<i>tagə</i>	mögé
<i>tákə</i>	el, вон (Ter. 427. <i>makə</i> ~ nye. L. <i>tə-</i>)
[<i>takəməni</i>]	vmi mögött el
[<i>takəni</i>]	mögött
[<i>takəðə</i>]	mögül
* <i>tala</i>	boldogság
* <i>tālā</i>	azonos nevű, más családhoz tartozó ember
<i>talo</i>	tegnap (C. <i>taluŋ</i>)
<i>talō dalj</i>	tegnapi nap
<i>tamtuda</i>	megvásárolni (C. <i>tamtəju'ama</i> , ~ nye. L. <i>təmtā</i>)
<i>tamtusi</i>	kereskedő
<i>tamtüsa</i>	bemászni (Ter. 430. <i>tamtücsə</i>)
<i>tanəlikü</i>	kevés (C. <i>tanəliku</i> , ? ~ nye. L. <i>tānu</i>)
<i>tandü</i>	csepp, капля
<i>tansə</i>	nemzetség (C. <i>tansa</i> , ~ nye. L. <i>tənc</i>)
<i>tānsə</i>	lasszó, pányva (C. <i>tānsəŋ</i> , ~ nye. L. <i>tīhé</i>)
<i>tantəda</i>	csöpögni (C. <i>tantətu</i> , ~ nye. L. <i>təs</i>)
<i>tantəgə</i>	széles (C. <i>tantəgá</i> , ~ nye. L. <i>tānu</i>)
<i>tantəðü</i>	szélesség
<i>tarəda</i>	elosztani (C. <i>taru'ama</i> , ~ nye. L. <i>tāré</i>)
<i>tarumsa</i>	elválni, расходиться
<i>tašütə</i>	keserű (C. <i>tasagá</i>)
<i>tata</i>	ár, шило (Pop. 69. <i>tata</i>)
<i>tatəda</i>	szétteríteni (C. <i>tatəda</i>)
* <i>tatutəsa</i> [-tu'tə-]	sajnálni, bánni, жалеть o
<i>tī</i>	ti ketten (C. <i>tī</i>)
* <i>təda</i>	kicsorbitani
<i>təmajtisi</i>	hallgatni, молчать (? C. <i>təndaitəndem</i>)
<i>təmiŋə</i>	most, mindjárt (C. <i>təmenəŋ</i>)
* <i>təmičiki'ə</i>	verni kezdeni, начать колотить: sing. 3.
<i>təmiŋisi</i>	elhallgatni, замолчать
<i>təŋ</i>	ti (C. <i>təŋ</i>)

* <i>tingiminta</i>	ma
* <i>tiŋkāda'ə</i>	mély
* <i>tītāda</i> [előszőr <i>tīdī</i>]	az anya fiatalabb fivére (~ nye. L. <i>tīdē</i>)
* <i>togəj'əm</i>	megszúrni szálkával, занозить: sing. 3. (? ~ nye. Ter. <i>maeyb</i>)
<i>tólarša</i>	lopni (C. <i>tolarum</i> , ~ nye. L. <i>tālē</i>)
<i>tolj'ə</i>	tolvaj
* <i>tondajfisi</i> [- <i>ndiāj</i> -]	feküdni (ember)
<i>tondajməptīda</i>	lefeküdni
* <i>tonđiti</i>	hóvihar van (~ nye. L. <i>tāncē</i>)
<i>tónsi</i>	hóvihar
* <i>tōpsa</i>	evező
<i>toptugusa</i>	megszámolni (C. <i>tua'bita'ama</i> 'lesen', ? ~ nye. L. <i>tōχō</i> 'lernen')
* <i>toŋa</i> [- <i>re</i>]	lábfej?, talp?, ступня
<i>torasa</i>	harcolni, birkózni (C. <i>toratum</i> , ~ nye. L. <i>tārōc</i>)
* <i>tori</i>	serke (~ nye. L. <i>talēk</i>)
<i>tosō</i>	újszülött rén bőre
<i>tosoaku</i>	újszülött rén (C. <i>tōsu</i>)
<i>tū tīl'</i>	korom: plur.
<i>tū'ə</i>	megjönni: sing. 3. (C. <i>tū'ma</i> , ~ nye. L. <i>tōs</i>)
* <i>tūbakə</i>	bőr (nem emberi) (? ~ nye. L. <i>tōbjēwa</i> 'gegerbtes Fell')
<i>tūbidi'</i>	puska
<i>tugj'</i>	anyag, rongy, тряпка (C. <i>tuge'</i> , ~ nye. L. <i>tōχē'</i>)
<i>tugj' səmu</i>	kendő
* <i>tuhj</i>	gomb
<i>tuj</i>	tűz (C. <i>tui</i> , ~ nye. L. <i>tū</i>)
<i>tulbəgəjrsə</i>	bukfencezni
<i>túrku</i>	tó (C. <i>turku</i> , ~ nye. L. <i>tō</i>)
<i>turkūtana</i>	teherszán (Pop. 69. <i>turku</i>)
* <i>turusa</i>	gyalu (~ nye. L. <i>turōs</i>)
* <i>túsajkó</i>	fekete
<i>tutimjəm</i>	vágyódni: sing. 1. (Ter. 423. <i>тутымы'əm</i>)
<i>tudə h_a</i>	sibot
<i>tudə'</i>	si: plur. (C. <i>túta</i>)
* <i>tūbako</i>	feszés, szoros
<i>tūcəmandutu</i>	hányingere van (C. <i>tuitāli'em</i>)
<i>tūcətu</i>	hányingere van
* <i>təhə</i> [to-]	ék, клин (~ nye. L. <i>tēb</i>)
<i>təjbəjərə</i>	gyomor (Pop. 96. <i>tajba</i> , ~ nye. L. <i>tīb</i>)
<i>təmbitəsi</i>	törni (Ter. 426. <i>тяңхозымə</i>)
<i>təŋhədi</i> [- <i>ho</i> -]	letörni, ломаться
* <i>tarki</i>	csizma
<i>təjndə'</i>	tüdő: plur. (C. <i>tieinda</i> , ~ nye. L. <i>tivāk</i>)
[<i>tənimtisj</i>]	hozzászokni
<i>tənintira</i>	ismerni: tárgyas ragozás, sing. 2. (C. <i>tannentema</i> , ~ nye. L. <i>tēhēwā</i>)
<i>téra</i>	belső rész (C. <i>tareaga eitua</i> 'leer', ~ nye. L. <i>tēr</i>)
[<i>təraga ičo</i>]	üres
<i>təsəlükü</i>	hűvös (C. <i>tasaliku</i> , ~ nye. L. <i>tēcide</i>)

<i>tesitā</i> [-tiā, -te]	hideg (C. <i>tasiti</i>)
<i>tēdu</i>	felhó (C. <i>tíru</i> , ~ nye. L. <i>tír</i>)
<i>tīdā</i>	ruhaujj (C. <i>tíja</i> , ~ nye. L. <i>tū</i>)
<i>tīdi</i>	bemenni (Ter. 420. <i>muśdu</i> 'залезть', ~ nye. L. <i>tūs</i>)
<i>tīmi</i>	fog (C. <i>tīmi</i> , ~ nye. L. Erd. <i>tīm</i>)
<i>tīmidī</i>	sietni, спешить (C. <i>tīmintim</i>)
<i>tīmsi</i>	megrothadni (C. <i>tīmi'em</i> , ~ nye. L. <i>tīmc</i>)
<i>tīmtasi</i>	megrothadni
<i>tīni'a</i>	savanyú (J. <i>tīnea</i>)
<i>tīpsi</i>	fésű, гребень (C. <i>tībsin</i> , ~ nye. L. <i>tīs</i> 'kammen')
* <i>tīdā</i>	fogj be! запрячь!
<i>tōru</i>	uszony (C. <i>tuaru</i> , ~ nye. L. <i>tōra</i>)
<i>tūā</i>	szárny (C. <i>tū, tūa</i> , ? ~ nye. <i>tō</i>)
* <i>tūda</i>	megjönni, hazajönni; ? vö. <i>tīdi</i> !
* <i>tūndasa</i>	folyni
<i>čaha</i>	szög; l. <i>taha</i> !
* <i>čama</i>	a ruha összekapcsolására szolgáló eszköz
<i>čajba</i>	has; l. <i>tajbajera</i> !
<i>čanhādīsī</i>	eltörni, összetörni, сломать; l. <i>tambitasī</i> !
* <i>čenda'</i>	szíj a ruha hátán: plur.
<i>četa</i>	lovagolni, ездить верхом (Ter. 419. <i>чepā''cu</i>)
<i>četamtitō</i>	négy (C. <i>tāta</i> , ~ nye. L. <i>tēt</i>)
* <i>čediritī</i>	negyedik
* <i>činda</i>	akasztó, halszáritó
<i>čivida</i>	horizont: sing. gen.
	hátgerinc (C. <i>tirijā</i> 'Kreuz', ~ nye. L. <i>tir</i> 'Kante, Hügelrücken')
<i>čirimi</i>	halikra (C. <i>tirimi</i> , ~ nye. L. <i>tirēbe</i>)
* <i>čubā</i>	-ig
<i>čū</i> I.	rén zsírja (C. <i>tū</i> , ~ nye. L. <i>tū'</i>)
<i>čū</i> II.	takaró (C. <i>tūi</i> , ? ~ nye. L. <i>tō'</i>)
<i>čū'a</i>	elég lenni: sing. 3. (C. <i>tū'am</i> ? ~ nye. L. <i>tāewā</i>)
<i>čūda</i>	elérni, достичь
<i>čūhada</i>	óta
<i>čūndūkaša</i>	ugrani (C. <i>tintárum</i> , ? ~ nye. L. <i>tibtā</i>)
<i>čūntūdūša</i>	kiönteni (? C. <i>tinai'em</i> 'umfallen')
<i>čūnūrša</i>	szaglászni, szimatolni, нюхать (C. <i>tinū'āma</i> 'riechen', ~ nye. L. <i>tūnē</i>)
<i>čūtū'</i>	csalétek

Материалы к запасу познаний о нганасанском языке

Автор записал свой материал по нганасанскому языку в октябре и ноябре 1968 г. в Ленинграде. Опрошываемый лицо был Алексей Молкович Турдагин, восемнадцатилетний студент, родным языком которого является нганасанский.

Своей важнейшей задачей автор считал собиранье слов. Подавляющее большинство слов, приблизительно 1020, включенных в словник, — самостоятельные основы, среди них очень мало образованных слов. Около 300 слов было до сих пор неизвестно, они отмечены звездочкой. Если то или иное слово находится в записках Кастрена, Прокофьева,

Попова или Терещенко, то автор указывает на это. Обозначены также ненецкие этимологические соответствия нганасанских слов.

Ураждение не обозначается, если (1) в слове имеется долгое гласное или дифтонг, потому что они почти всегда подударные, (2) в двухсложных словах акцент равномерно разделяется, (3) в трехсложных словах ударение приходится на второй слог, (4) в более длинных словах главное ураждение падает на первый, побочное ураждение на предпоследний слог.

Перед гласным *e* все согласные — смягченные, а мягкость обозначена только при звуках *d, t, n, s, l*. Перед *i* и *y* звуки *t, d, n* могут быть и твердыми и мягкими. Остальные согласные в таком положении вообще мягкие, а их мягкость обозначается тоже только при вышеупомянутых звуках.

Большая часть материала записана на магнитофонную ленту. Данные в скобках представляют оригинальные записки.

Тибор Микола

